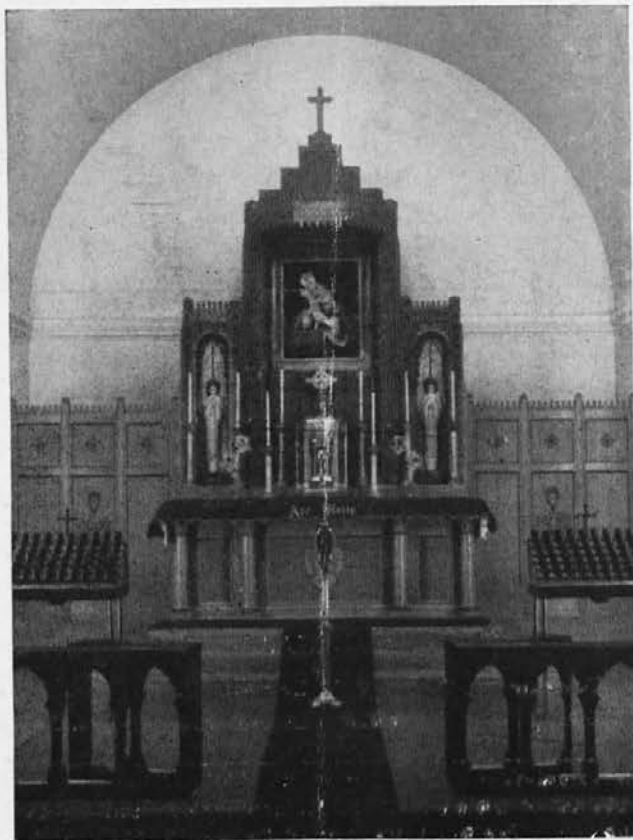

Ave María

AUGUST, 1942

LEMONT, ILL.

LETNIK 34

AVE MARIA

Published by

**THE SLOVENE FRANCISCAN FATHERS,
LEMONT, ILLINOIS**

in the interest of the Franciscan Commissariat of the Holy Cross.

Subscription Price: \$2.50 per annum. — Naročnina: \$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00.

Editors:

Rev. Alexander Urankar
Rev. Aloysius Madic

AVE MARIA

P. O. Box 608, Lemont, Illinois
Telephone: Lemont 494

Managers:

Rev. Bono Borgola
Bro. Robert Hochevar

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sveto mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Illinois

AVE MARIA

Avgust, 1942

—Letnik XXXIV

KOLEDAR ZA MESEC AVGUST

1	Sobota		Sv. Petra Vezi
2	Nedelja		Sv. Alfonz
3	Ponedeljek		Najdenje trupla sv. Št.
4	Torek		Sv. Dominik
5	Sreda		Marija Snežna
6	Četrtek		Izpremenjenje Gospodovo
7	Petek	☿	Sv. Kajetan
8	Sobota		Sv. Cirijak
9	Nedelja		Sv. Janez Vianej
10	Ponedeljek		Sv. Lavrencij
11	Torek		Sv. Tiburcij
12	Sreda		Sv. Klara
13	Četrtek		Sv. Hipolit
14	Petek	♄	Sv. Evzebij
15	Sobota	♄	Marija Vnebovzeta
16	Nedelja		Sv. Joahim
17	Ponedeljek		Sv. Hijacint
18	Torek		Sv. Agapit
19	Sreda		Sv. Ludovik
20	Četrtek		Sv. Bernard
21	Petek	♄	Sv. Ivana
22	Sobota		Sv. Timotej
23	Nedelja		Sv. Benicij
24	Ponedeljek		Sv. Jernej
25	Torek		Sv. Ludovik
26	Sreda		Sv. Zaharin
27	Četrtek		Sv. Kalasancij
28	Petek	♄	Sv. Avguštin
29	Sobota		Sv. Janez (obgl.)
30	Nedelja		Sv. Roza Limanska
31	Ponedeljek		Sv. Rajmund

V mesecu oktobru bo izšel koledar. Zastopniki bodite toliko dobri, pa nam takoj sporočite, koliko koledarjev mislite letos razprodati po svoji naselbini, da pravočasno naročimo zadostno število koledarjev. Še vsako leto nam jih je zmanjkalo. Upamo, da letos ne bo. Zahvaliti se bomo seveda morali predvidevnosti naših poverjenikov.

VAŽNA SPOMENICA

TE dni je sprejemal v New Yorku jugoslovanski kralj Peter II. zastopstva raznih jugoslovanskih skupin v Ameriki. Sprejeta je bila tudi posebna deputacija slovenskih duhovnikov, ki jo je mladi kralj zelo ljubeznivo sprejel. Na čelu deputacije je bil Rev. Anton Schiffrer iz Milwaukee, Wis., ki je kralja kratko nagovoril in mu podal spomenico, ki sta jo na prvem mestu podpisala on sam in Rev. Pius Petric OFM. iz New Yorka. Za njima je podpisalo spomenico še več drugih slovenskih duhovnikov, kolikor jih je bilo mogoče v naglici doseči.

Spomenica se je glasila takole:

Njegovemu Veličanstvu, PETRU DRUGEMU, Kralju Jugoslavije.

Vaše Veličanstvo:—

Ameriška slovenska katoliška duhovščina Vas po svojih predstavnikih iskreno pozdravlja kot gosta na tleh velike ameriške Demokracije. Naj prinese Vaše bivanje in delovanje v Ameriki velik blagoslov sedaj zaslužnjem narodom v naši skupni rojstni domovini, ki naj se dvigne iz razvalin in zablesti pred svetom kot NOVA JUGOSLAVIJA, demokratično in federativno urejena domovina Slovencev, Hrvatov in Srbov.

V to smer gredo vse naše molitve, vse naše želje in vse naše delovanje. Zato apeliramo na Vaše Veličanstvo, naj nas v teh naših naporih podpira.

Kot Slovenci seveda najprej mislimo na našo ožjo rojstno domovino za morjem, na našo drago nam Slovenijo. Vse naše težnje gredo za tem, da bi se po tej

vojni že vendar enkrat uresničilo stoletno hrepenenje Slovencev po ZDRUŽENI SLOVENIJI, ki naj ujedini v svojih mejah zares vse Slovence — torej tudi one, ki so ostali pod Italijo, Nemčijo in Madžarsko po prvi svetovni vojni. Taka ujedinjena Slovenija naj postane sestaven del velike, svobodne in močne JUGOSLAVIJE, na znotraj federativno urejene, na zunaj enotne in nepremagljive.

Apeliramo na Vaše Veličanstvo, da naj v tem smislu vodi Vaša kraljevska vlada vso svojo politiko in nas le tako predstavlja pred svetovnim forumom Zaveznikov. Izjavljamo v tem slovesnem trenutku, da nas zelo bolijo pojavi, ki razdirajo prirodno jugoslovansko skupnost s sanjami o neki "Veliki Srbiji", "Veliki Hrvatski" in o — pozabljeni Sloveniji.

Trdno smo prepričani, da bo Vaše Veličanstvo našlo pota in sredstva, ki naj razblinijo vse take domišljije. Jugoslovanski narodi, trenutno razbiti po krivdi sovražnega tujega vpliva, naj pridejo čimprej nazaj pod skupno streho in k bratskemu medsebojnemu sporazumu.

Ker smo v tem zgodovinskem trenutku stopili pred Vaše Veličanstvo tudi kot predstavniki slovenskega katoličanstva, se želimo dotakniti delikatnega vprašanja verske tolerance v Novi Jugoslaviji.

Iskreno obžalujemo, da moramo čuti vesti, ki poročajo o nesrečnih sporih med katoličani in pravoslavniimi v domovini. Po našem najglobljem prepričanju ni v stvari sami nobenega povoda za medsebojno netolerantnost. Mogoča je le, če se ena ali druga skupina da nahujskati sovražnim tujim vplivom, namesto da bi poslušala lastni notranji

čut, ki kliče k medsebojni ljubezni v Kristusu. Obe Cerkvi imata vzvišeno nalogo, da z resnim in pozitivnim delovanjem skušata v teh silno resnih časih rešiti jugoslovanskim narodom od prednikov podedovano krščansko kulturo po preizkušenem geslu: "Za Krst častni za Slobodu zlatnu!"

Končno imamo čast Vaše Veličanstvo opozoriti na silno važnost izseljenstva za narodno in državno življenje bodoče Jugoslavije. Samo tu v Ameriki živi nad en milijon jugoslovanskega izseljenstva. Med njim je okoli 300,000 Slovencev, katerih verski voditelji smo slovenski katoliški duhovniki. Naj bo bodočim voditeljem nove Jugoslavije pri srcu sistematično urejeno izseljenško skrbstvo na podlagi popolne enakopravnosti, kakor to nujno zahtevajo izseljenške, narodne in državne koristi.

Zahvaljujemo se Vašemu Veličanstvu za to dobrodošlo priliko, da moremo pred Vami osebno tolmačiti mišljenje in čustvovanje katoliških Slovencev v izseljenstvu in v domovini za morjem.

V New Yorku, 6. julija 1942.

KRALJ PETER II. – SVOJEMU NARODU

Dragi moji Jugoslovani!

Vesti, ki nam prihajajo iz naše zemlje, potrjujejo, da naš narod vodi odločno borbo proti skupnemu sovražniku.

Hitlerjev novi red prihaja do izraza v bestijalnostih, ki jih povzročajo Nem-

ci in njihovi hlapci v Jugoslaviji. Težko je oceniti, kdo ima več zaslug v borbi proti nasilnikom, kajti če posebno podčrtamo ene, bi s tem zmanjšali zasluge drugih. Te orjaške borbe se udeležuje tudi mladina.

Tisti mladi gimnazijalci, ki so se uprli krvnikom in se pred obzidjem obrnili proti cevem pušk, ki so bile uperjene proti njim in še enkrat korajžno gledajoči smrti v obraz, zaklicali: "Mi smo Srbi!" so pravi potomci svojih slavnih dedov.

Odpor, ki ga ves narod proži sovražniku, je najboljši dokaz visoke moralne vrednosti Jugoslovanov, kar je tudi dokaz njihove narodne vzgoje. Vse to smo dolžni jugoslovanskim materam in ženam. Zahvalo, ki jo pošiljam ženam in materam ne zmanjša Moje zahvalnosti tudi tistim, ki se bore za slavo našega orožja. Danes se ustvarja jutrišnji dan! Narod je izvršil svojo dolžnost. Iz krvi naših borcev se bo ponovno rodila Jugoslavija!

Nadejam se, da bo naš narod prejel zaslužno in dostojno mesto v Evropi.

Živeli Moji Srbi, Hrvatje in Slovenci!

Nekje v Nemčiji: Ujetniki, sužnji Hitlerjevi.

GOVOR LJUBLJANSKEGA ŠKOFA

VEČNI Bog, čigar "modrost z močjo sega od kraja do kraja in vse koristno urejuje," sprejmi našo molitev, ki Ti jo pošiljamo od tega svežega groba:

Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški akciji, ker si nam s tem dal poroštvo blagoslovljenega uspeha.

Zahvaljen bodi za prelepo dušo našega Jaroslava, ki si jo z vsakdanjim angelskim kruhom ohranil v bleščeči lepoti svoje milosti med vsemi boji viharnih mladih let.

Zahvaljen bodi za vso ljubezen in radost in za svetel zgled, ki si ga izžarjal iz njegove duše med vse, katere si pripeljal v njegovo družbo.

Zahvaljen bodi, Gospod, da si njega in njegovega tovariša Frančka, ki tu zaeno počivata, priličil svojemu Sinu, našemu Odrešeniku, krivično obsojenemu, kruto umorjenemu, osramočenemu in še po smrti oklevetanemu. Verujemo, da dopuščaš to zaradi tega, da jima moreš nakloniti vso brezmejno blaženost, ki jo je Jezus obljubil: "Blagor vam, kakor bodo vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih."

Zahvaljen bodi za največjo milost, ki si mu jo skazal, da si mu dal popolno vdanost v nedoumljive sklepe tvoje svete volje, da je zagroženo mu smrt pričakoval z veseljem in s hrepenenjem po nebesih, kakor čaka ženin na poroko.

Zahvaljen bodi za ta košček zemlje, ki je posvečena z njegovo nedolžno, od

bratske roke prelito krvjo. Zahvaljen bodi za to svetišče, ki ga nam puščaš v tolažbo in upanje.

Prosimo te, ponovi tudi zdaj, kar si tolikokrat storil v zgodovini svojega kraljestva, da bo mučeniška kri vnete-ga apostola Katoliške Akcije vzbujala vedno številnejše in vnetejše vrste malih apostolov, ki bodo ob svetlem zgledu našega mučenca v moči evharističnega kruha živeli s Teboj povezani močno nadnaravno življenje, pripravljeni na vse žrtve, v veliki do Tebe ljubezni in v očiščeni ljubezni do svojega naroda, da bo zaživela mladina, ki ne bo iskala rešitve v nemoralnih zablodah brezbožnih voditeljev, ampak v Tvojih postavah in v Tvoji volji.

Pravični Sodnik, ki si maščevanje sebi pridržal, rotimo Te, maščuj se za nedolžno prelito kri. Maščuj se tako, kakor si maščeval kri svojega prvega mučenca Štefana, da si spreobrnil preganjalca Savla v svojega najgorečnejšega apostola. Gospod, maščuj se nad neznanimi samozvanimi krivičnimi sodniki, nad brezvestnimi morilci in nad vsemi, ki od strasti zaslepljeni njihove zločine podpirajo in odobravajo in še po smrti lažnive klevete v opravičilo zločina širijo, maščuj se tako, da jim snameš mreno zablode raz zaslepljene oči, da zagledajo svetlobo Tvoje resnice in ljubezni in se iz preganjalcev Tvojega kraljestva spreobrnejo v Tvoje zveste služabnike. To bodi prvi sad mučeniške krvi.

Gospod, blagoslovi ta prostorček, kjer počivajo telesni ostanke naših mučencev; daj da bo nam in zanamcem to svet kraj, kamor bomo pobožno romali, da se ob spominu na njuno žrtev vedno znova napijemo veselja za žrtve, poguma za trpljenje, neustrašenosti v boju

za Tvoje kraljestvo, stanovitnost in zvestobo do smrti in neomajnega zaupanja v Tvojo končno zmago.

Še enkrat, Gospod, bodi tisočkrat zahvaljen za svojega zvestega služabnika Jaroslava, ki v Tebi živi na veke. Amen.

DOSTAVEK UREDNIŠTVA: Pričujoči govor, bolje rečeno, molitev ljubljanskega škofa Rožmana prinašamo kot ponatis iz "Slovenca" z dne 23. marca 1942. Prinašamo ga zato, da se pokaže zgled, kako naj misli resnični vernik Kristusov o mnogih težkih dogodkih današnjih zapletenih časov.

Ob kakšni priliki je škof Rožman imel ta govor?

V mesecu marcu letos so nastale v domovini prav posebne, nepričakovano težke razmere. Dasi je ves narod — s prav redkimi izjemami — edin v odporu zoper tuje vsiljivce, so se našli še posebni ljudje, ki se smatrajo za poklicane, na svoj poseben način kazati dejanski odpor. Smatrajo se za edine voditelje naroda in zahtevajo od vsakega, da misli z njihovo glavo in se ravna po njihovih ukazih. Kdor skuša misliti po svoji glavi in uravnati svoja dejanja po splošno priznanih smernicah narodnega vodstva, je v nevarnosti, da izgubi življenje — ne pod kroglo okupatorjev, temveč od lastnih ljudi.

Tako se je zgodilo, da sta padla smrtno zadeta na ljubljanskih ulicah zapored dva katoliška akademika, Jaroslav Kikelj in France Župec. Ustrelili so ju domačini, ker nista odobrvala početja tistih samozvancev.

Toliko je nam znano o dogodku. Več ko to pa lahko vsak sam zase razbere iz škofovega govora, oziroma javne molitve o priliki pogreba akademika Jaroslava Kiklja.

IZVIREN POPIS ZAPORA MARIBORSKIH FRAN- ČIŠKANOV

(Spisal in poslal eden izmed njih.)

(Nadaljevanje.)

NEKJE v pisarni naše vojašnice je bila zaposlena gestapovska uradnica. Kaj je imelo biti prav za prav njeno opravilo, seveda ne morem povedati. Vem pa to, da si je lastila skoraj ravno take pravice ko naši moški gestapovci. Morebiti je res imela take pravice, vendar bi človek mislil, da je bilo njeno opravilo le v pisarni. Prihajala je pa med nas prav tako oblastno kot moški in večkrat je bila od njene besede odvisna naša usoda za nekaj ur ali ves dan. Največkrat je prišla v spremstvu moških stražnikov in nas je pomagala izbirati za razna opravila. Zdelo se je, da ima tudi ona posebno piko na frančiškane, kadar je imela v mislih posebno "odlične službe".

Tudi za osebne usluge smo ji morali biti na razpolaganje. Patra Urban in Pelagij sta ji morala redno snažiti bicikelj. Brat Fabijan je imel čast, da ji je likal čevlje. Med delom nas je ravno tako gnala in mučila kot moški stražniki. Kričala je kot bi bila nora. Tapatam nas je nagnala v tek in poveljevala kot kakšen general. Eden od nas se nekoč ni zmenil za njena povelja in je mirno korakal po dvorišču, ko bi po njenih mislih moral tekati sem in tja z največjo brzino. Stekla je za njim in ga začela porivati. Ko se še ni zmenil zanjo, je divjala kot obsedena in iskala pomoči moških stražnikov. Take in podobne reči si je večkrat privoščila in seveda nam je njeno početje močno presedalo, pa se nismo vedno upirali, da ne bi nagnala nad nas celo sodrgo stražnikov. Nekoč se je pa ta ženska preveč nasrkala alkohola in v takem stanju sedla na odprto okno. Zvrnila se je na dvorišče in čez tri dni umrla v bolnišnici.

Nikoli ne bomo pozabili dni 9. in 10. maja. Tista dva dni smo imeli stražnike, ki jim človek pri najboljši volji ne more dati človeškega imena. Pogosto so se namreč straže menjavale in baje je to ena posebnih gestapovskih naredb. Ta predpis je zato, da se ne bi kdo izmed gestapovcev "navesal" na kraj ali na ljudi in se na ta način morda pomehkužil. Zahteva je, da gestapovec ostane za vselej surov in nečloveški. Bolj ko je iznajdljiv glede brezsrčnosti in neusmiljenja, bolje je zapisan pri svojih višjih, vse gor do samega Hitlerja.

Torej naša straža v tistih dveh majniških dneh je res prekašala v surovosti vse dotedanje in poznejše. Tako so nas gonili od enega opravila na drugo, kot bi vsi znoreli, oni in mi. Nihče jim ni mogel ustreči, pa naj je kazal še tako dobro voljo. Med posameznimi opravili so nas pa samo "za špas" mučili na take načine, da je bilo res od sile. Niti hipa oddiha ni bilo mogoče ujeti. Meni je tako bilo srce kar venomer, da sem mislil, zdaj zdaj mi bo skočilo iz prsi. Vlačil sem se okoli kot napol izgubljen. Videl sem, da so se vsi ostali enako počutili.

Naj navedem le en zgled. P. Dominik, ki je že zelo v letih in sedaj le še napol živ v ljubljanskem samostanu, je bil klican na delo. Kakšno? Nekje na stopnicah je nekdo zlil nekaj menaže. Zgodilo se je bilo že precej preje in plaža se je že prisušila k tlom. P. Dominik naj sedaj hitro hitro stopnice posnaži. Toda kako? Ničesar ni imel pri roki in ničesar ni smel dobiti. Vprašal je, če sme iti po kako kunjo.

"Kaj še! Naredi brez cunje."

"Ali smem iti po metlo?"

"Ne! Naredi brez metle!"

Stražnik je bil že pripravljen udariti. P. Dominik je potegnil iz žepa robec in poskusil. Ni šlo, stvar je bila pretrda. Stražnik je silil vanj. Tedaj je pater pljunil na plažo, da bi jo tako omehčal. Grozen zločin! Na mestu ga je stražnik obdolžil, da je pljunil iz zaničevanja do gestapovca. Pognal ga je v posebno sobo in ga mučil cele dve uri. Vse mogoče "vaje" je moral

delati kar naprej in naprej, stražnik je pa imel skoraj ves čas naperjen proti njemu revolver. Starček je bil prepričan, da je to njegova zadnja ura, vendar je vzdržal, da smo se vsi čudili, kako je zmogel.

Sploh so nas le prepogosto mučili s tem, da so nam dali gledati smrti v oči. Zdaj pa zdaj so nas v vrsti postavili k steni in nam ukazali stati z dvignjenimi rokami. Poveljevali so k streljanju, šteli — ena, dve tri . . . in sprožili puške v zid nad našimi glavami. Drugič so pa prihajali posamezniki, vzeli tega ali onega na piko, mu pritiskali revolver na prsi in se igrali s petelinom . . .

In so pridrveli v sobo s klicem, naj se hitro javijo tisti, ki želijo sami od sebe iti na kako delo. Sprva smo se javljali mlajši, da bi starejšim prihranili muke. Toda prav nalašč so izbrali take, ki se niso sami javili. Mlajšim so pa naložili kake druge "vaje", tako smo vsi prišli do svojih "želja". Dne 10. maja so nas pozvali na hodnik, nas postavili v vrsto in začeli poveljevati: Ena, dve, ena, dve . . . Mi pa roke gor, dol, naprej, zdaj sem, zdaj tja. Brez konca in kraja. Vmes smo morali kričati: Wir wollen arbeiten. Stražniki so hodili med vrstami in poslušali, če vsak dosti glasno kriči. Neprestano so ponavljali: Glasneje, glasneje! Rjuli smo iz celega grla. Bila je prečudna godba, to lahko verjamete. Toda stražniki so jo uživali z največjo slastjo, to se je videlo na njihovih obrazih, ki so bili bolj satanski ko človeški.

Končno je izjavil neki stražnik, da hoče ustreči naši iskreni želji po delu, in nas je vzel na dvorišče. Pokazal nam je gnojno jamo in naročil, naj jo očistimo. Vso nesnago je bilo treba znesti na travnik na drugi strani ceste. Toda kako? Le nekateri so dobili nekake lopate in posode, drugi pa nič. Vendar smo morali vsi na delo. Če nimaš nič v roke vzeti, zajemaj z golimi rokami. Toda kako boš zajemal, ko je v jami več gnojnice ko gnoja. Nič ne pomaga. Kdor ni delal, ali vsaj dosti hitro delal, je dobil stražnikov bič na pleča ali kamor je priletelo. Vsak se je moral sukati kot za stavo. Starejši so bili res vsega usmiljenja vredni, toda nihče jim ni smel priskočiti na

pomoč. Ko so bile posode končno napolnjene, nas je stražnik postavil v vrsto, nekatere s posodo gnojnice v rokah — kolikor je bilo posod — in pričela se je telovadba: ena, dve, ena, dve. Posode smo morali dvigati kar mogoče visoko nad glavo in jih na "dve" spuščati doli predse. Nekateri so puščali in tisti siromaki so bili vsi premočeni z gnojnico. Ko je bilo tega "dela" dovolj po stražnikovem mnenju, je bilo treba nesti gnoj čez cesto, nazaj grede pa s praznimi posodami zopet telovaditi. Potem pa spet polniti posode in vse spet od kraja. Da je bolj gotovo vsak okusil sladkosti teh okusnih vaj, se je bilo treba menjavati pri uporabi posod in lopat. Končno smo bili vsi taki, kot da so nas z gnojnico vred potegnili iz tiste jame . . .

(Dalje prihodnjič.)

PISMO ANDREJA TOMCA

Vojsko imamo. Zmage še ne. Priboriti si jo bo treba. Zato se vojskujemo, vojskujemo pravično. Zato se branimo, ker smo bili napadeni in zato, da zmagamo.

Pa vi se vojskujete, vi boste zmagali, vi, doma za pečjo, vi, ki niste za nobeno rabo, kakor k večjemu, da varujete dom in babo ali pa še zato ne; vi, ki niste skoraj za ničesar drugega več na svetu, kakor da ste komu na poti in ste še za kako sitnost itd.

Tako in podobno bi mi kdo utegnil seči v besedo in mi ugovarjati.

Toda le počasi.

Vedite, da zmago v vojski ne priborijo samo naši vojaki, ki se za isto borijo in kri prelivajo na bojnem polju. Zmaga se ne odločuje samo na bojišču, temveč jo pomagajo priboriti vojakom tudi oni, ki so doma, ki so za pečjo, ki doma delajo, trpijo in ki tudi — molijo in Bogu darujejo žrtve za zmago.

Zmaga na bojnem polju se odločuje tudi po naših domovih, šolah, cerkvah, po naših

delavnicah, tovarnah, rudnikih, kjer naši ljudje delajo in se trudijo in svoje delo in trpljenje Bogu darujejo. Zmaga na bojnem polju se odločuje celo po naših bolnišnicah in bolniških posteljah. In tam še posebno!

Če morejo molitev in dobra dela pri Bo-

Ave Marija je zadnje mesece prinašala slike nesrečnih beguncev iz domovine. Tukaj je zopet slika teh nesrečnikov. Morda so ti znani obrazi, morda ne, v duhu prav lahko vidiš poteze svojih dragih, ki jih preganja bajonet in bomba naših narodnih sovražnikov. Naj te slike ginejo, da boš zadovoljno prispeval k dobrodelnemu skladu, ki se zbira za naše nesrečne ljudi. Daj brez vsakega izgovora. Sila je nujna. Darove nabira Jugoslovanski odbor v Chicago in Slovenska dobrodelna sekcija katoliških župnij v New Yorku. Naslov prvega: 1840 W. 21st Place, Chicago (Leo Jurjovec); Župnije zastopa: Rev. Bernard Ambrožič, 62 St. Marks Place, New York City.

gu izprositi zmago, koliko bolj gotovo jo more izprositi žrtev trpljenja. In kje naj iščemo več trpljenja, kakor po bolnišnicah in bolniških posteljah! In čim večja je kaka žrtev, tem večje vrednosti je, tem večjo veljavo in moč ima pred Bogom. Ni je pa

večje žrtve, kakor je žrtev trpljenja, ki je tako težko, včasih kar naravnost neznosno, pa zato tudi bolj zaslužno.

Zato se pač naši vojaki ne bodo na bojnem polju zastonj borili in kri prelivali, ako se jim pridružimo tudi mi vsi, ki smo doma ali kjer koli delamo in trpimo, da molimo za zmago in Bogu za njo darujemo svoje žrtve, posebno žrtve trpljenja, žrtev muk in bolečin.

- Vsi v vojsko za zmago!

Vsi v molitveno vojsko žrtev!

Kako na mestu je članek v zadnji Ave Maria izpod peresa preč. P. Zakrajšeka pod naslovom: "Ameriški Slovenci v vojsko!"

Upravičeno je od nas pričakovati, da se vsi, posebno naročniki in naročnice Ave Maria odzovemo njegovemu vabilu in stopimo v molitveno vojsko ter storimo, kar nam je v Ave Maria povedano storiti. Tu je že eden.

NAŠA KRALJICA IN NAŠI ADVOKATI

(Piše rudar iz Butte, Mont.)

Nahajamo se v času, ko grozna vojska divja po celem svetu. Grozno bojno orožje se uporablja in tisoči, da, milijon vojnih žrtev pada. Celi narodi so poteptani pod petami krutih sovražnikov.

Tudi našemu malemu slovenskemu narodu ni prizanešeno. Grozno trpi naš mučeni narod. Pri tem trpljenju se vsak vpraša, kdaj bode temu konec? Kako se bo vse končalo? Kaj se bo zgodilo z našim narodom? Ali bo naš slovenski narod še kdaj združen in zedinjen v eni državi? Vse je zavito v meglo in vse je samo — uganka. V tej negotovosti kam naj se obrnemo? Obrnimo se k naši Kraljici Mariji, kraljici Slovencev. V starem kraju so zaprli hram,

kjer kraljuje na Brezjah in tudi drugod po naši lepi domovini. Varuhe njenih sveetišč so pregnali in zaprli. Ne morejo pa zapreti nje, ki je pri Bogu. Tudi ne morejo zapreti molitve, ki prihaja iz src trpečega ljudstva, ki kliče in prosi pomoči. Zato prosimo našo Kraljico, da bo izprosila narodu milost, da zopet prost in zedinjen v lepi Jugoslaviji nanovo zaživi.

Tudi se obrnimo na naše tri veljake. Prvi je božji služabnik Friderik Baraga. On je ljubil svoj narod in gotovo prosi zanj. Obrnimo se k njemu. Prosimo ga pomoči. Ako se bodo tisoči slovenskih src obrnili k njemu, gotovo nam bo pomagal. Ako se ne moremo boriti z orožjem, se lahko borimo z zaupno molitvijo.

Drugi naš advokat, kdo je? Kateri Slovenec in Slovenka ga ne pozna, sina zelene Štajerske? To je božji služabnik Anton Martin Slomšek. Neizmerno je ljubil svoj narod in ga še ljubi. Bojeval se je za pravice svojega ljudstva. Učil ga je rabiti svoj slovenski jezik. Učil ga je ljubiti Boga in Marijo. Branil je svoj narod pred vsemi napadi. Obrnimo se tudi k njemu, prosimo ga pomoči v teh težkih urah groze in trpljenja. Ako se tisoči obrnejo nanj in ga prosijo pomoči, gotovo bo tudi on pomagal s svojo priprošnjo pri Bogu.

Tretji advokat. Tudi tega pozna skoro vsak veren sin in hči našega slovenskega naroda. To je naš veliki škof Anton Bonaventura Jeglič. Da, tudi do njega se obrnimo. S svojim delom in trudom nam je kazal, kako moramo moliti, kako živeti. Trudil se je za razširjenje božjega kraljestva, trudil se je, da vzdigne narod, katerega je tako ljubil.

Prosimo priprošnje Kraljico Preblašeno Devico Marijo in naše velike svetniške može, škofo BARAGA, SLOMŠA in JEGLIČA.

JUNAK

BILO je na dan sv. Antona Padovanskega v tistem strašnem letu, ki nam je ostalo vsem v mozgu.

V mali kmečki izbi je stala ob oknu mlada Mara Stojilkovič in upirala pogled tja proti Kopaoniku. Jovo! Že nekaj tednov je bil njen mož, tam zgoraj v zasneženi samoti in niti en sam trenotek se doslej ni bala zanj. Danes . . . pri kolovratu se ji je konec trgal vsak trenotek in težki krov strehe je cvilil, kakor da ga pritiska mora. Dušan, triletni fantiček se je urezal v palec. Rdeči sledovi v snegu gredo točno v smeri Kopaonika. Enoletna Slava ima že nekaj ur sem, modro znamenje na čelu, sam Bog ve odkod. Stari Stojilkovič se je težko obrnil na črvivi klopi. V hlevu je živina nekam čudno nemirna kakor v časih, ko se bliža nevihta.

Ali Mara je šumadinka in še žena četnika povrhu, zato ne pozna bojazni. "Da bi nas Bog rešil vsega zla" je vzdihnila in nadaljevala z delom. Švabi so sicer pobrali vse predivo, ali nekaj se ji ga je vendar posrečilo skriti izpred oči sovražnika.

Po široki cesti je jezdil nemški narednik Schmidt, komandir proslulil S. S. Namenjen je naravnost k njej in še predno je utegnila Mara dobro premisliti, kako, kaj in čemu, je bil že na vratih.

"Kaj želite?"

"Kje je Jovo Stojilkovič?"

"Ga ni tu!"

"Ali ste vi njegova žena?"

"Da", je ponosno odgovarjala Mara.

"Ali veste kje je?"

Mlada šumadinka ne laže. Molči. Narednik Schmidt je nestrpnost prestopil dvakrat, trikrat — — nato pa nejevoljno ponovil: "Ali veste kje je Jovo Stojilkovič?"

"Da."

"No torej! Kje?"

"Tega vam ne povem!"

"He, prisilili vas bomo, da nam pokažete njegovo skrivališče!"

Mali Dušan se je ovil materi ob krilo in molel svojo obvezano ročico proti njenemu obrazu. Pobožala ga je po glavi, se nasmehljala, nato pa z vso odločnostjo dejala odurnemu Nemcu v brk: "Tega vam pa že ne povem!"

Beseda je bila tako odločna, da je Nemcu kar sapa zaprla.

Že čez nekaj minut je prišla švabska patrula in odpeljala starega, slepega Stojilkoviča. Komandant patrole je Mari prečital generalovo povelje:

"Če se Jovo Stojilkovič tekom treh dni ne javi, bo njegov oče namesto sina — ustreljen. — Brus."

Sramoten sprevod se je pomikal proti banovinskemu hotelu, kjer je paševal švabski major. Nekaj starcev, žena in otrok je s sovraštvom v srcu in škripajočimi zobmi stalo ob obeh straneh ceste. Kjer je stari Stojilkovič zaslutil po godrnjanju svoje rojake, je dvignil zvezani roki in vzkliknil: "Ne izdajte mi sina!" In kakor na povelje so odgovarjale žene in starci: "Ne boj se stari, med nami ni izdajalca!"

Dan je leden. Na redkih kocinah starca se je usedel srenj, švabski vojaki imajo zavihane ovratnike oguljenih vojaških plaščev. Hotel je mogočno razsvetljen. Pruski major je povabil najodličnejše pripadnike pete kolone iz Zemuna in Pančeva na proslavo — švabske zimske pomoči. Ali po naše povedano, povabil jih je, da pokusijo pristno šumadinsko slivovko in se založijo z naropano užičko slanino in ostalimi dobrotami, ki naj potolažijo lačne švabske trebuhe.

Stara babica Stojilkovič se je nemirno premetavala po postelji in molila. Tega vendar ne bodo storili: starega nedolžnega očeta? — Da, storili bodo to, saj so vendar švabi! "Sveta božja porodnica, pomagaj! Ti najbolje veš kako je, če se človeku vzame najdragocenejše! Reši mi moža!"

Mara je klečala ob postelji svojih otročičkov in si vrtala pesti v obe očesni duplini. Bila je brez misli, brez solz in tudi moliti ni mogla. Od časa do časa se ji je izvil iz presušenih ust vzklik: "Otroka, vajin oče!" Šele proti jutru je omahnila na malo zibelko.

Še predno se je drugi dan pokazala zora na obzorju, se je Mara vlekla po slabo izhogeni poti. Nič ni vedela, ali naj osvobodi starega očeta, ali naj poišče moža ali pa ugonobi švabskega majorja. Tu pa tam so jo srečavale žene: "Uboga Mara, ali je

res?" Samo "da" je dejala in že je zginila za voglom zadnje hiše.

Major Knobel nima časa niti za moledovanja niti za obupne grožnje. Narednik Schmidt, ki ima sam ženo in kopico otrok, je še ohranil v srcu iskrico človeka. Odločiti pa ne more ničesar, ali dovoljenje za obisk starega očeta je vendar preskrbel.

"Oče!"

Iz vlažne in mrzle globine kleti se je dvignila suhljata in strta postava. V hipu sta se strnili telesi žene in očeta četnika — junaka, zaradi katerega leži starec v okovih. Dolgo časa ni bilo slišati niti besede. Ko so se zgoraj zapirala vrata se je stresla klet, drugih glasov ni bilo. Končno je starček dosegel z okovanima rokama Marino čelo: "Moja Mara, saj rad storim to."

Mara se je prestrašila starčevih besed. Čutila je kakor, da se ji je vrv zadržila okrog vratu, vendar ona ne sme zamolčati Jovine misli. "Jovo tega ne bo nikdar dopustil."

Nad temi besedami pa se je starec razhudil. Saj niste vsi skupaj znoreli! Nepotreben starec, ki je vsem samo v nadlego. Nekoristen slepec, — in zdrav mladenič, mož z ženo in otroci, ki je šele pričel živeti; to je vendar tako različno breme na Gospodovi tehtnici. Sinu bi ukradli polovico življenja, njemu bo prihranjenih pa morda par let nesrečnega in nadležnega životarjenja. Ne in še enkrat ne! Sam Bog ga je izročil švabom, namesto sina in to zaradi domovine in zaradi otrok.

"Jovo tega ne bo nikdar dovolil, oče!"

Starček pa je neumoren v prepričevanju, da njegovo življenje nič ne pomeni.

Mara je pritisnila okovani roki starčka na prsa: "Bog vas blagoslovi!" Stari ni pustil, da Mara odide iz ječe, predno mu ni obljubila, da se bo zgodilo tako kakor želi on.

Naslednjo noč so prihajale ženice, da tolažijo nesrečno Maro. Švabski major se samo igra, ker bi hotel prisiliti povratek mladega Stojilkoviča. In vendar niti ena teh dobrih ženic ni verovala v svoja lastna tolažila. Na stotine misli, sklepov in tudi

upanj je blodilo Mari po glavi. Končno se je proti jutru odločila, da poišče nasvet pri njemu, ki ima edini pravico zapovedati, kako in kaj.

V nekaj urah nadčloveških naporov je dospela do četniškega taborišča. Jovo je ravno prihajal iz nočne službe. V majhni kolibi za seno sta našla priliko za samotni razgovor.

"Jovo, kaj boš storil?"

"Javil se bom!"

Mara bi zavpila: "In jaz? In otroka!" Ali tega ni storila, ugriznila se je v jezik in dejala: "Kdaj greva?" — "Trenotek počakaj, javiti moram poveljniku!"

Že čez nekaj trenotkov se je Jovo vrnil: "Greva takoj!"

Že nekaj ur sta gazila po debelem snegu in niti beseda ni padla. Viteško je prenašala junaška šumadinka svojo strašno bol. Z vso prirojeno ji silo se je zatajevala, končno pa je le izbruhnilo iz nje. Ali ni vse to naravnost blazno, otroke oropati očeta in to samo zato, da rešimo starega, ki sam želi smrti. Kaj čast, pravica; kaj dolžnost, če se mora mati boriti za otroke, žena za ljubečega moža!

Jovo Stojilkovič pa je njeno od srenja pobeljeno glavo tako močno pritisnil na svoja junaška prsa, da je takoj utihnila. "Ali misliš, da bi to bila sreča, če bi najina otroka morala sama sebi priznati: očeta imava, ali ta je pustil starega očeta umreti, da je sebe rešil!" Nato je še pripomnil: "Hvaležen sem ti, da si me poklicala!"

Bližala sta se vasicí. Žena ni poznala več solza in tarnanja.

Strupen mraz pritiska. Žalostno poje zvon male srbske cerkvice. Nov grob je sveže izkopan.

V sunkovitem joku vodi mlada žena slepega starčka po osamljeni poti. Mali Dušan zavriska, ko spozna starega očeta. Med tem pa prihaja iz hiše Jovo z okovanima rokama v družbi pruskih bajonetov. "Očeka" zakriči mali Dušan. Mladega šumadinca stresa groza, vendar že v naslednjem hipu se vzpne in pritisne svoj obraz na sveža in vroča lica svojega sina, v zadnji pozdrav. Mala Slavica mu pritisne poljubček

na ustna, medtem pa vojaki surovo odrivajo nesrečno ženo. Povelja zadonijo . . .

Mara Stojilkovič je oddala otroka sosedu. Usta ji gorijo na bledem licu. S silo hoče k obsojencu, vojaki pa jo z vso prusko grobstvo odrivajo. Prota Živkovič je zmolil molitve. Včasih mu je ušla med molitev tolažilna beseda. Jovo z občudovanja vredno mirnostjo gleda v oči svoje žene, na njegovem obličju se ne zgane niti ena sama mišica.

Narednik Schmidt je izročil obvezo vojaku, naj jo priveže obsojencu čez oči, ali Mara mu jo je strgala iz rok in jo razcefedrala. Vojaki so naskočili Maro, narednik Schmidt pa jih je zavrnil in strumno pozdravil junaško Srbijanko. Vojaki so se postavili v red. Mara je sedaj svobodno lahko pristopila zadnjikrat k svojemu možu, ga objela in poljubila.

Medtem ko so ženske naokoli ječale, se je Mara še enkrat vrgla svojemu možu v objem in sedaj prvič in zadnjič zajokala, da so se staremu naredniku Schmidt urotnile solze.

Z rokavom plašča jih je obrisal, nato pa so padla povelja. Prota Živkovič se je umaknil in z njim tudi obupana Mara. Slep stavec je strahotno zakričal.

“Still gestanden! — Hoch an — Feuer!”

“Živela Jugoslavija!” je bil zadnji vzklík junaškega četnika, predno je omahnil v sneg.

OBLAKI SO ČRNI

ZRAČNA vreča čofota — stoji okorelo in vodoravno —, pade nazaj, plahuta sem in tja in spet šine kvišku. Trava je mokra.

“Človek božji, v tem blatu vendar ne leti noben rep!”

Mali ulanec zamežika od strani in si mirno zapenja letalsko obleko. “Če Lovrenc leti, bo že vse prav!”

Motorji zahrumijo. Dvokrilniki stojijo v dolgi vrsti drug poleg drugega. Krila se tresejo.

Lovrenc si potegne pahovko čez brado in opazuje pri tem plazeče se cunje oblakov. Njegov motor melje v prazno.

Monter izstopi. Lovrenc korači s sklonjeno glavo k svojemu Galebu. Monter mu pomaga kvišku. Lovrenc stopi na sedež, dvigne se, zbrzi tik nad tlemi in plane nato, tresoč se v sunkih vetra, za svojimi petimi tovariši.

Lovsko letalsko brodovje se oblikuje.

Tamle se vije Somna skozi lijakasto zemljo. Ruševine Bapauma počepajo pod črnimi progami deževne vihre. Arras je pod medlimi pajčolani. Iz vrveža jarkov puha jo oblaki zadetkov. Tako je, kakor bi se zemlja zvijala v krčih. Ljudi ni videti. Le zdaj pa zdaj zažari lesket streljajoče baterije.

Letalo divje skače. Lovrenc sedi sključen za obema strojnicama in opazuje obzorje. Mehanično se izogiba sunkom vihre, ne da bi odvrnil oči z drhteče zemlje. Če se ozre v stran, vidi tovarišev dvokrilnik, ko se poleg njega dviga kvišku in se pogreza nizdol. Prijatelj mu pokima. Konec njegove pahovke frfota. Proti Perannu sta namenjena. Senčnata obrisa dveh tujih letal se dvigata iz umazane rjavine lijaste zemlje, ostro se odražata od sivega nebesa, črne krpe oblakov ju zabrišejo, letita dalje proti mestu Albert.

Lovrenc potisne krmilo na stran in si pomaga s stranskim krmilom. Galeb se uleže v krivuljo. Treba jima je odrezati pot!

Dež zbada v obraz, Lovrenc pregleda nebo — zemljo —, ne da bi izpustil onih dveh izpred oči.

Sovražnika postjata zmeraj večja; natančno sta videti njuni kokardi.

Lovrenc se ozre. Tovariš pluje počez nad njim. Ta mali ulanec v svoji drznosti kar izstrelí. Prav! Smeh spreleti Lovrencu obraz. Potem zoži oči in pogleda obe strojnici. Modro, belo-rdeči kokardi sta večji. Trdno se vrže Lovrenc nazaj.

Malo potegniti! — Veter zgrabi levo kri-

lo in ga vrže kvišku. Letalo frči. — Malo pritisniti! Lovrenčev palec pritisne na tipko. Trdo seka desna strojnica.

Sovražnik se zažene strmo v krivuljo in odpluje na levo.

Proč s palcem! — Pritisniti! —

Letalo se trdo strese, skače. Nepoznano prasketa skozi hrumenje motorja.

Lovrenčeva glava se zasuče okoli. Tik nad desnim krilom visi tovarišev letalo!

Trčila bosta! Liki vroč val mu telo prešine kri, toda levica že mirno potegne plinski navor nazaj. Strojnici zdrkneta pod obzorje. Roka pritisne na ročico. Burja tuli, propeler je kakor vrtinčasta senca. Zaudarja po olju, bencinu in smodniku.

Cunje sivih oblakov jadrajo mimo. Dež zbada. Sunki vetra trdo butajo.

Lovrenc sedi skoraj nepremično. Zobe je stisnil skupaj. Če bi me le sunki vetra pustili v miru!

Tovariš ga obletava v polževi črti. Zdi se mu, da vidi ostro začrtani obraz prijatelja. In tudi tretji tovariš leta nad njim. Kokardi sovražnikov sta izginili.

Trdo šklepetajo sunki vetra. Letalo skače, ječi, poka.

Le mir! Kar naravnost! A srce mu vendarle burno utripa. Zaveda se, da skoraj ni mogoče, da bi srečno pristal na zemljo. Nima še nobenega padala kakor na privezanih balonih. Sliši, kako v njegovem letalu nekaj tuje stoka in poka — vidi oblake, ki jih biča vihar, — občuti zbadanje dežja na obrazu, in ve, da bo en sam sunek viharja dovolj, da se bo njegovo poškodovano letalo razbilo.

Stisne zobe. Sivo se vlačijo oblaki, polni moče so in mrzloti. Za hip se mu zazdi, da spozna strmo pečino. Izgubljeno strmi vanjo in na kratko pokima: Kaj pa takrat v Leških Alpah! Takrat je vihar prav tako besnel in je megla prav tako strašila! Pa prijatelj Martin je bil zraven. Nisva mogla ne naprej ne nazaj in sva čepela ves dan in vso noč, dokler ni prišla rešitev.

Spet je pokimal. A naročeni ukaz je bil vendarle izvršen.

Trdo je butnil veter.

Mirno mimo!

Rezko zahrešči, tovariš je pred njim v krivulji in ga zaskrbljeno obkroža.

Višinsko merilo kaže 500 metrov. Spodaj so lijaki, črna drevesa. Utrujeno se vlečejo sive vode reke Somme. Oblaki dima se dvigajo. Streli zadevajo, drugi jih odbijajo.

Prijatelj spet spolzi v široki krivulji mimo. Razločno je videti znak letala, letalo je nemara nepoškodovano. Prijatelj čepi pri krmilu, ves kot senca samih skrbi, ves tovariški.

Sunki vetra!

Lovrenc sedi nepremično. Njegov obraz je ves trd v temni usnjati avbi. Srce razbija. Ali je to res konec? Pa niti ne od krogle?

Vihar buta in buta. Ogrodje škriplje in cvili. Nekaj črnega odfrfota. Višinsko merilo kaže 300 metrov.

Neizmerna utrujenost prevzame Lovrenca. Tako mu je, kakor da se je to že zgodilo, kar bodo prinesle prihodnje minute. Letalo bodo odmontirali. Kakor takrat pri Verdunu . . .

Lovrenc zameži.

Štirideset zmag — zaslužni križec . . . Zmaje z glavo — saj ni za to! Saj ne ždim tukajle za tema dvema strojnicama, da bi si pridobil čast in slavo in da bi me veselilo moriti! Saj le to želim, da bi tu spodaj pomagal svojim tovarišem, saj bi le rad — kot oni — branil domovino!

Oblaki so črni, gozd je črn, vihar buta, letalo ječi. Lovrenčev obraz je ka železen.

“. . . Bog mi pomagaj . . .” spregovori sam sebi. “Oče — mati . . .”

Motor trdo udarja. Lovrenc ga ugasne. Vijak še nekajkrat zatopota in obstane nato počez kakor črna loputa. Čudno tiho je. Samo ozračje šumota nad krili in nad trupom.

Lovrenc zamežika na usnjati sedež. Drevesa so postala večja. V lijakih stoji voda. Jarki potekajo švigašvagasto.

Megla ga v sivem sprejme vase. Moča mu plane v obraz. Stisne ustnice kakor bi ga zbolelo; les zastoka.

Novi sunki trdo butnejo. Letalo se vzpne. Potisne ga nalahno z roko. Veter žvižga v kabliah. Temno frčijo cunje. Zgornje krilo

se prepogne.

Lovrenc vse to vidi, ne da bi zganil z glavo.

Iznova pritisne burja. Les zaprasketa in se lomi, blago se cefra, letalo se nagne na levo, strojnici se pogrezata, burja tuli.

Lovrenc mehko potisne ročico nazaj, a motor se pogrezne še bolji pred njim. Hreščeče se odtrga vrhnje krilo. Spodnja krila se vdajo. Jarki vrviyo. Propeler še enkrat zamahne. Ozračje visoko zapiska. Lovrenc se z nogami močno űpre v stransko krmilo. Desnica se dvigne h glavi, porine naočnike proč. Zračni pritisk pograbi roko, jo potegne kvišku, da je videti, ko da bi zamahnil v pozdrav.

Še enkrat globoko zasope.

Zemlja raste.

Trava, kamenje, pesek! Vse tako veliko in tako — blizu!

Levica se oklene ročice, nehote jo potegne k sebi.

“... Bog mi pomagaj...” mu primiglja poslednja misel.

Udarec vzplamti kvišku.

Dež mrzlo šklopoče, oblaki se črno vlečejo — in nič ne vedo o njem...

*

Ondi, kjer je umrl Lovrenc, raste zdaj žito, kmet orje, konji so v hlevih, oblaki so črni.

Ondi stoji zdaj visok križ v spomin Lovrencu in v spomin na tisoč drugih. Dan na dan grmijo letala novih ljudi nad njim. Spet frfotajo propelerji, spet se leskečejo krila, spet so oblaki črni nad novimi bojišči. In spet se zemlja zvija v krčih in vsesava potoke krvi in zakriva trupla. T. G.

KAFARNAUM V SVETI DEŽELI

Brat Viktorijan

VŠESTNAJSTIH letih mojega bivanja v Sv. Deželi sem videl in doživel marsikaj, kar bi gotovo zanimalo tudi čitatelje Ave. Marija. Namignili so mi od več strani naj opišem Sv. Deželo

in moja potovanja tja in nazaj v Ameriko. Ker je pa v sedanjih viharnih časih boljše ne opisovati potovanj in ker imamo mi Slovenci že več knjig družbe sv. Mohorja, v katerih je kar najbolj mogoče natančno opisana Sv. Dežela, bi bilo odveč, ako bi sedaj kdo na dolgo in široko opisovaj kraje, kateri so že bili tolikokrat opisani od prvovrstnih slovenskih pisateljev.

V čast bi si pa štel, ako bi bilo mogoče dobrohotne čitatelje vsaj površno seznaniti z enim najznamenitejšim svetiščem v Sv. Deželi, o katerem se ni, kar je meni znano, še nič ali pa prav malo pisalo. Ta kraj je Kafarnaum, arabsko Tell Kum, v katerem je naš Gospod preživel več kot polovico svojega javnega življenja in tam storil mnogo čudežev; saj se Kafarnaum omenja najmanj dvanajstkrat v sv. Evangeliju. Da se pa ta sveti kraj v novejšem času tako malo opisuje, je vzrok ta, ker je bilo mesto toliko stoletij v razvalinah in več kot tisoč let popolnoma podsuto, in s tem je bila za dolga stoletja izbrisana vsaka sled o njem.

Še-le leta 1895, je frančiškansko predstojništvo Sv. Dežele kupilo od štirih Arabcev velik kos zemlje, kjer so domnevali, da mora biti Kafarnaum. Ker je tisti čas bila Palestina ali Sv. Dežela pod turško oblastjo, je bilo treba mnogo truda, predno se je vse uredilo pri turški vladi v Carigradu. Ker se takrat brez bakšiša ni končala nobena pogodba, se je bilo treba klanjati in z bakšišem porivati vso stvar naprej pri muktarju ali županu, pri sodniku ali kadiju in potem pa še pri paši, ki je bil nekak deželni glavar v Palestini. Najdaljše se je pa vsa stvar zavlekla pri ministrstvu v Carigradu. Vse je trajalo okoli devet let. Še-le leta 1904 je bila pogodba uradno potrjena in frančiškanska Kustodija Sv. Dežele je prišla v posest onega kraja, kjer se je opravičeno pričakovalo, da bodo našli podsuto mesto Kafarnaum; in to toliko bolj, ker so najstarejši zemljevidi imeli zaznamovane na tem kraju razvaline imenovanega mesta.

Kot velika sreča in kakor nalašč se je naključilo, da je bival v Palestini frančiškanski brat Vendelin, ki je bil najspodob-

nejši za to, da najde in izkoplje pozabljeno in podsuto mesto. Bil je namreč, preden je vstopil v frančiškanski red, arhitekt v Nemčiji. Takoj, še tisto leto 1904 si je privzel nekaj pomočnikov in delavcev, ki so pričeli iskati z vso marljivostjo. Ta je bila poplačana z tem, da so odkrili več kamnov z okraski na kraju, kjer je že leta 1886. neki Amerikanec z imenom Wilson začel kopati, išoč Kafarnaum; a se je prav kmalu naveličal in odšel nazaj v Ameriko. Po prvih najdenih kamnih l. 1904. previdno kopljejo naprej in kmalu se je pokazalo, da izkopavajo razvaline precej velikega mesta, ki je bilo zidano iz same lave. Ko je dobri brat Vendelin uvidel, da bo izkopavanje trajalo več let, preden odkrijejo celo mesto, si je na pripravnem kraju postavil zasilno hišico, kjer je stanoval on in nekaj njegovih pomočnikov. In res, v teku več let so odkopali velik del mesta in kar je glavno, našli so v razvalinah veliko sinagogo ali judovsko molivnico, ki je bila zidana iz belega apnenca in so takoj skleпали, da je to najbrže ista sinagoga, o kateri pravi sv. pismo, da jo je dal postaviti rimski stotnik, kjer je naš Gospod učil in storil v njej tudi več čudežev. In kakor bomo videli pozneje, niso se motili. Ko sem v l. 1919. prvič prišel v Kafarnaum, sem si ogledal odkopano sinagogo, ki je bila kakor tudi vse mesto porušena po potresu v tretjem stoletju po Kr. Zlasti me je zanimalo, da je sinagoga padla na stran, kakor drevo, ako ga posekaš. Na večerni strani se je vlomila stena kakih 15 čevljev visoko, skoraj gotovo ob zelo močnem potresnem sunku; in vse poslopje je padlo na zemljo proti severovzhodu. Zanimivo je bilo opazovati, kako so bili vsi kameniti stebri, nekateri še celi, a drugi razbiti, lepo v vrstah, kakor da bi jih bil kdo vravnano položil po zemlji. Brat Vendelin, ki me je spremljal in mi razkazoval znamenitosti, je rekel: "Vsi kamni so tukaj, jaz bi lahko takoj zopet postavil sinagogo, kakršna je bila prvotno."

Natančnejši opis sinagoge sledi pozneje.

Druga nič manjša zanimivost je pa ostank cerkve, katero je cesarica Helena da-

la sezidati na mestu, kjer je bila hiša sv. Petra ali prav za prav njegove tašče, kjer je Kristus stanoval, ko je bil v Kafarnaum.

Tudi opis cerkve in drugih znamenitosti sledi pozneje.

KAFARNAUM NEKDAJ IN ZDAJ.

Predstavi si v duhu, častiti bralec, kakih sedem do osem sto let pred Kristusom. Takrat je bil Kafarnaum mala vas, kakor jih je bilo na stotine drugih v Palestini in skoraj gotovo znan pod kakim drugim imenom. Še le pozneje je dobil ime Kfar-Nahum. Kfar pomeni v hebrejskem jeziku vas; Nahum je pa ime enemu izmed dvanajstih malih prerokov; imenovani mali, ker so manj pisali, kakor štirje veliki preroki; Izaia, Jeremia, Ezehiel in Daniel. Po naše toraj bi se reklo: preroka Nahuma vas. Ali je bil prerok Nahum tam rojen, ali je tam živel in pisal svoja prerokovanja, se ne da dognati. Gotovo je le, da je bila vas imenovana po tem preroku, in da se je sčasoma ime Kfar-Nahum spremenilo v Kafarnaum, ali kako r Angleži pravijo Kapernaum.

Naravno, da je vas rastla in se počasi razvila v malo mesto, ali bolje rečeno, za takratne razmere v veliko mesto, ki je bilo, kakor se trdi prvo za Jeruzalemom v Palestini in glavno mesto Galileje. Saj je naš brat Vendelin, ki je vse mesto odkopal, dognal, da je bilo mesto ob Kristusovem času dolgo 1 kilometer, široko pa od jèzera do gričev štiri sto metrov. Za tiste čase veliko mesto. Izvedenci trdijo, da je imelo mesto ob Kristusovem času 30 do 35 tisoč prebivalcev, ki so se preživili nekoliko z poljedelstvom in ribolovom, največ pa s trgovino. Splošno je veljal Kafarnaum za trgovsko mesto. Izmed znamenitosti mesta je bila cesta za karavane; colninska postaja, kjer je pobiral colnino Levi, poznejši apostol in evangelist Matevž. Bilo je v mestu nekaj kraljevih uradov, katerih uradniki so bili pod nadzorstvom Rimljanov; saj je rimska posadka stalno bivala v mestu. Tudi so v mestu posebne vrste biriči, katerih prefriganost je bila splošno znana, pobirali so davek za tempel v Jeruzalemu.

Vsak Jud moškega spola, star več kot 12 let, je moral plačevati eno Drahmo davka za tempel na leto. Ti možje so poznali svoje Jude, in navadno jim ni nobeden ušel, saj so celo sv. Petra na javnem prostoru sredi mesta nahrulili z besedami: Kako pa to Peter, ali vaš učenik ne bo plačal dvojne drahme to leto; na kar ga je Kristus poslal k jezeru, kjer je vlovil ribo, ki je imela dvojno drahmo v gobcu in Peter je plačal davek za oba, za Kristusa in za sebe.

*

Obišči, častiti bralec, vsaj v duhu, Kafarnaum, ki je od Jeruzalema oddaljen 185-kilometrov, ali nekaj čez 100 milj in leži na severu Palestine tik ob Genezareškem jezeru, katerega imenujejo tudi Galilejsko morje. (Sea of Galilee.)

Ako potujemo iz Jeruzalema po glavni ali deželni cesti proti severu, pridemo v mesto Sihem, ali kakor ga splošno imenujejo Naplus, kjer je naš Gospod pri Jakobovem vodnjaku govoril z Samaritanko. Zatem pridemo čez več gorskih grebenov v ravnino Ezdrelon, kjer je dne 15. maja 1478. pred Kristusom egiptovski kralj Thut-mose III. iz XVIII. dinastije na planjavi pri Megiddo, (svetopisemski Armageddon) porazil Sirijane.

Kmalu zatem opazimo na desni strani v daljavi goro Tabor in ob vznožju Malega Hermona mesto Najm, kjer je Kristus obudil mrtvega mladeniča. Pred nami, precej visoko v Galilejskih hribih, se nam naproti zablisi belo zidovje mesta Nazaret, kjer je naš Gospod preživel skoraj ves čas svojega skritega življenja. Ko si ogledamo Nazaret, se napotimo naprej, ker bi radi kakor hitro mogoče prišli do cilja.

Pridemo v vas Kana, kjer je Kristus storil prvi čudež, ko je spremenil vodo v vino. Tu v Kani je bil dom sv. Jerneja, apostola.

Ker je pa še pot dolga, hitimo naprej, vedno proti severu. Čez več časa pridemo do gore osmerih blagrov, ki se sedaj imenuje Hattin, kjer je naš Gospod imel tako imenovano pridigo na gori in je učil osmero blagrov in kjer je Turek Saladin na planjavi ob vznožju gore dne 5. julija 1187. porazil križarje in jim iztrgal skoro vso Sv.

Deželo iz rok, izvzemši samo nekaj trdnjav, iz katerih so pa Turki tudi v teku let pognali križarje in tako zagospodovali nad vso Palestino.

Mi stojimo tu na zgodovinskih tleh na gorski planoti pri gori Hattin in se kar nehotote zamislimo na žalostno zgodovinsko dejstvo, ki je pričalo in še priča ne-le proti Križarjem ampak tudi proti nam.

Vprašamo se, ali je kraj tega velikega poraza in uničenja samo goli slučaj? Mi se nikakor ne moremo pri tako važnem in dalekosežnem dogodku pridružiti temu mnenju. Ampak zdi se nam, da je vse to imelo svoj pomen in da je kakor kazen. Glej! ravno pri pridigi na gori in pri osmerih blagrov se razodeva slabost in rak-rana pri večini kristjanov. Sicer se učimo v šoli osmerih blagrov, slišimo vsako leto Kristusov nebeški nauk v evangeliju, toda večina kristjanov ostane proti jedru tega nebeškega nauka popolnoma tuja, slepa, gluha in brezdelna. Sicer si mnogi prizadevajo z vnanjimi pripomočki in lepimi navadami biti krščanski, z lepimi besedami se hočejo narediti kristjane, s čimer dosežejo, da so, kakor jih navadno imenujemo olikani; a srce ostane prazno, pust, nezadovoljno, ker se ob nauku čudovitega, nadnaravnega Kristusovega duha, kateri se najlepše izraža v pridigi na gori, skoraj vsi skušamo z povešeno glavo izmuzniti mimo; in to je zadnji vzrok poraza krščanstva, to je vedno nadaljevana, sramotna polomija na gori osmerih blagrov.

Od tu, iz te gorske planote zagledamo globoko v dolini mirno gladino Galilejskega morja. Da, v dolini, še več kakor v dolini; saj leži Galilejsko morje 206 m ali po ameriansko povedano 608 čevljev pod morjem.

Mi hitimo naprej, vedno nižje in nižje do mesta Tiberias in potem ob jezeru mimo Magdale, kjer je živela sv. Marija Magdalena, naprej še nekaj milj skozi rodovitno pa slabo obdelano polje po glavni cesti, kjer stopimo v Tabigi na stransko pot, po kateri pridemo v teku ene ure na cilj našega potovanja, v Kafarnaum.

(Dalje v sept. št.)

IZ ZAPISNIKA KANADSKE SLOVENKE

(Nadaljevanje)

VIDIM — zadnjič sem zaključila svoj večerni vpis v vzklikom k Bogu. Čudno me je dirnilo to nočoj, ko sem spet odprla zapisnik.

Bog!

O, kaj sem prav danes slišala v tovarni o Bogu in veri! Ne, ne bom zapisala. Naj ostane zgolj v mojem spominu, naj ne pride na papir. Sili me, da mnogo razmišljam.

Kaj je z mojo vero? Ni več, kar je bila nekoč. Vendar se mi gnusi, kar moram tolikokrat poslušati med ljudmi, če hočem ali nočem.

Zdi se mi, da mi te reči nič ne škodujejo. Preveč očitno je, da ne prihaja ljudem iz razuma, iz razmišljanja, ampak le iz spridene volje, iz hudobnega srca. Preveč je vsiljivo, preveč se ponuja na javnem trgu, da moraš kar brž spoznati — prodaja se cigansko blago . . .

Sama pri sebi razmišljam.

Brez prikrivanja ti bom zaupala, moj tajni zapisnik: Včasih se mi zares ponuja želja, da bi ne bilo Boga. Ne vem, odkod prav za prav pride taka želja. Nekaj se dvigne v meni in mi pravi: Pa bi bilo vendar kar lepo, če bi ne bilo Boga! Koliko manj sitnosti bi spremljalo človeka skozi življenje. Koliko obzirnosti bi bilo odpravljenih, če bi res ne bilo Boga.

Potem se naredi v meni korak naprej in nekaj mi pravi: Morebiti pa Boga res ni. In še ena stopnja dalje, pa si rečem. Najbrž ga res ni . . .

Potem se za poskušnjo postavim na stališče, da ni Boga, in tuhtam dalje. Za hip se mi porodi prepričanje, da sem odstranila tisoč težav in zaprek, če se pridružim tistim, ki pravijo: Ni Boga. Saj vera ni vedno lahka. Zlasti v tujini človeka moti to in ono. Doma, o, doma je bilo lahko. Toda nič nam niso povedali o velikem svetu in o življenju v njem. Tudi doma je marsikdo

živel brez Boga, pa je lepega dne umiral in umrl s klicem po Bogu, ako mu je pripuščal čas. Tako je bilo doma. Tu umirajo, čujem praviti, s kletvijo na jeziku . . .

In ljudje ti povedo besede, ki te zmedejo, da iščeš sapo. V verskih rečeh ni nobene zveze z razumom, tulijo vate. In pride zagonetka, da zardiš in umolkneš. Ne moreš na licu mesta vsega preiskati in dognati pravilnost. Smeh in krohot okoli tebe!

“Obrni Bogu hrbet in vsa svoboda se bo vate vselila . . .”

Tako in podobno silijo vate od leve in desne.

In sem že poskušala, da bi stopila za njimi. Nisem še naredila takih korakov iz notranje potrebe, iz resničnega prepričanja, samo za poskušnjo včasih stopim za njimi. Le v mislih jim skušam slediti.

Potem pogledam v svet in v človeško življenje in se vprašam, če tisoč zagonetk kaj bolje razumem potem, ko sem Boga — za poskušnjo — porinila v stran . . .

Gledam in mislim. Samo mislim — srcu ne dajem besede.

Odgovarja razum: Namesto sto ugank, ki si jih mislila spraviti s sveta, ko si Bogu — za poskušnjo — obrnila hrbet, zija vate tisoč neodgovorjenih vprašanj, pa postanejo potem še vse bolj zagonetna. Če imam vero in se je zvesto oklepam, res ne razumem vsega. Pa vem vsaj to, da Nekdo razume. Imam vsaj to zagotovilo, da bom nekoč tudi sama vse razumela. Vera mi pravi: Zdaj gledamo kot v zrcalu in v prilikah, nekoč se nam bo pa Bog do konca razodel in dal vsa pojasnila. Saj bomo nekoč vsi stali pred Njim. K Njemu potujemo vsi. Zakaj bi ne mogli na svojem potovanju biti nekoliko potrpežljivi?

Če pa Njega odrinem, če Boga pahnem v kot — kje mi ostane kdo, ki mi bo pojasnil tisoč ugank, kje je kdo, ki res kaj razume? Pravijo, da tega ni treba. Kar tako živi, dokler živiš. Nekaj ti bo povedala znanost, pa še davno ne vsega. Nasprotno, ravno na vprašanje o smislu življenja odgovarjajo, da ničesar ne vedo in da si niti ne prizadevajo vedeti. Nebesa na zemlji! Meni to ne gre ne v glavo ne v srce. Da,

prav tako malo v srce kot v glavo. Saj moram vendar tudi srcu dati besedo, ker me spremlja povsod in le korak za razumom zaostaja . . .

Če se Bogu odtujim, postanem do konca nevedna. To čutim v sebi z nagonsko silo, tako se mi zdi. Zato opažam čudno do-gnanje, da toliko bolj pogrešam v sebi iskrenost tiste vere, ki sem jo imela nekoč ob strani matere v domovini, čim večkrat moram poslušati brezversko govorjenje in početje brezvercev.

Zdi se mi, da postajam vsak dan bolj verna. Ko pokličem nazaj Boga iz kota, kamor sem ga malo prej — za poskušnjo — poslala od sebe, ga potem vselej toliko z večjo iskrenostjo pozdravim. Vselej sva potem drug drugemu toliko bližja.

* * *

Nisem videla dosti iz neposredne bližine, kako žive naši rojaki v tujini. Vidim pa od blizu dovolj, kako žive mnogi drugi priseljenci iz raznih evropskih dežel. Nič ne skrivajo siromaki, kar postavljajo se z globinami, ki so vanje zašli.

Prve čase, ko sem prišla v te kraje, sem nehote marsikaj čula. Razumela sem komaj napol. Zdaj razumem že vse. Kar preveč že razumem. Prehitro so se mi odprle oči. In hrepenim, da bi mogla kmalu domov. Tam bom spet zaživela med zelenimi griči, ob tratih cvetočih, ob toploti materinskih oči . . .

Zdi se mi, da je zgubljen v tujini, komur je zamrla v prsih želja po domu. In vidim in čujem, da takih ni malo. Hrvatje, Slovaki, Ukrajinci . . . Med ljudmi teh narodov mi poteka življenje. Naših ni tukaj. So bili, pravijo, pa so polagoma odšli drugam. Moji tukajšnji znanci trdijo, da dobro poznajo Slovence. Bili da so med njimi ta toliko, oni toliko let.

Zatrjujejo, da niso bili nič boljši od njih. Pijača, karte, nečednost . . . Kar ne morem verjeti. Da je vere malo med njimi, mi zatrjujejo z nekim čudnim zadoščenjen. Da je bila vsa slovenska stanovanjska hiša gnila od pijače lanski Božič, me je dražil Hrvat, ki je bil šel tiste dni v mestece N. na obisk med Slovence. In se mi je rotill, da

je vsak Božič tako. Jaz da sem edina Slovenka v tej deželi, je trdil, ki ji je treba o teh rečeh govoriti, kakor se človeku novica pove. Vsi drugi že davno vedo, je dostavil, in imajo le ciničen nasmeh za take reči. Samo jaz zmajujem z glavo in se delam, kot bi res ne verjela . . .

Zakrohotal se mi je in mi ponagajal, da za svetnice ni prostora v teh krajih. Bilo mi je, da bi ga brcnila kot brcneš vsiljivo žival. Sama ne vem, kako sem se premagala. Zdaj mu odpuščam iz vsega srca. Siromak je in bolje ne ve . . .

Poznam take, ki bi bili brez dvoma dobri, če bi med dobre prišli. Družčina ima ogromno moč. Zakaj se človek s tako lah-koto zgubi? Doma sem čula vedno le o dobrem slovenskem človeku. Brala sem veliko lepega o slovenskih ljudeh. Poslušala sem krasne govore o našem milem narodu in o njegovih velikih delih doma in po svetu . . .

O, sama čutim, da so v tujini drugačna tla. Treba ti je trdno stati in imeti močno oporo. Od doma smo odhajali kakor z zavezanimi očmi. In se marsikomu takole zgodi: Ko enkrat pade tista obveza z oči, naenkrat spregleda in vidi — preveč. Zmede ga in oslepi.

Tudi meni so le tiste papirje dali ob odhodu in me pustili po svetu, da se lahko izgubim, če se hočem. Domovina ni bila mati svojim ljudem, komaj mačeha jim je bila. Hotela bi iti nazaj in povzdigniti glas: Domovina, ne puščaj svojih ljudi v svet kar tako! Ne bodi brezskrbna, ko ti umira v tujini tvoja srčna kri . . . Kdaj se bom mogla odpraviti na lepo pot — —?

(Dalje prihodnjič.)

GOSTOLJUBJE IN ŠE KAJ

(“Slovenski List”, ki izhaja tedensko v Buenos Airesu, Argentina, je v številki z dne 27. marca 1942 prinesel naslednji zelo pomenljiv in poučen članek. Kdor ga bo bral, bo sam videl, da velja skoraj stopro-

centno tudi za rojake v Ameriki in Kanadi. Zato ga tu ponatiskujemo.)

Nobene druge izmed navad, ki smo jih prinesli s seboj iz domovine, se Slovenci v tujini menda ne držimo tako zvesto kakor gostoljublja. Če obiščeš prijatelje ali tudi samo znance, si na vso moč prizadevajo, da bi ti postregli in so užaljeni, če odklanjaš preobilne dobrote, s katerimi te obsipavajo. Je to sicer v bistvu zelo lepa in dobra lastnost ter večkrat tudi koristna marsikomu, ki je v potrebi. Toda, kakor je vsaka pretiranost slaba, tako je tudi s pretirano in včasih naravnost nasilno gostoljubnostjo. Kako je včasih človeku nerodno, če ima od zdravnika predpisano hrano, pa ga gostitelji na vso moč silijo, posebno v tej deželi, kjer je hrane v izobilju, naj je in naj pije to in ono, kar mu je zdravnik prepovedal. Pa tudi brez zdravniških nasvetov je že marsikdo na sebi ugotovil škodljivost preobilnega zavživanja hrane, in predvsem še pijače, s katero Slovenci še prav posebno kažemo svojo gostoljubnost.

Slovenci smo radi veseli in iščemo veselo razpoloženje v alkoholu. Vesele družbe brez pijače si sploh ne moremo predstavljati. Vse važne dogodke slavimo pri polni mizi in še bolj polnem kozarcu. Tudi žalost preganjamo s pijačo. Resni ljudje nam v družbi niso dobrodošli, če se branijo kozarca, ki bi jim pregnal "čemernost". Radi pa imamo veseljake, in posebno takšne, ki se ne tresejo za vsak peso, kadar je treba dati za pijačo. Svojčas je bilo v tukajšnjih naših družbah pravilo, da je moral vsak dati "za eno roko". Ker je bilo teh rok včasih cel ducat in še več, ni nič čudnega, če je takšno veseljačenje imelo za tega in onega resne posledice ter se je moral družbi odtegniti ne toliko zaradi denarja, kolikor zaradi zdravja. Čeprav nekoliko pozno, nas je skrb za zdravje vendarle nekoliko izmodrila in danes takšnih ortodoksnih pivskih družb že ni več toliko med nami in ni tudi več tiste razposajenosti, s katero so se včasih "odlikovale".

Vkljub temu je pa še zmerom opazati nekakšno manijo zapravljanja tako pri pretiranem gostoljubju kakor ob drugih

prilikah. Ob kakšnem krstu, zaroki ali poroki se zdi, kakor da se hočejo ljudje iznebiti vsega, kar imajo na razpolago, in včasih tudi še tistega, česar nimajo, toda upajo, da bodo pozneje zaslužili. Gostom trdovratno vsiljujejo različne dobrine, tudi če so jih že do grla siti. Nič jih ne briga, kaj bo z zdravjem, in tudi ne, če bo jutri kaj za v lonec.

Kakor vidimo, so nekateri naši ljudje razvajeni na potrato. In to vidimo ne samo pri izvrševanju gostoljubja, pri veselih družinskih dogodkih itd., marveč tudi ob drugih priložnostih. Takšnim ljudem ni nič žal za zneske, ki jih zapijejo, zaigrajo ali drugače lahkomišelnostno zapravijo. Trdi pa so kot kamen za nekatere druge izdatke, katerih potrebe bi se morali zavedati posebno v današnjih časih kot kulturni in narodno zavedni ljudje. Ali mislite, da jih je malo takih, ki imajo določen mesečno gotov znesek za loterijo ali za kakšno drugo igro? Za ta denar, ki ga zavržejo, jim niti najmanj ni žal, za "Slovenski list" na pr. pa nimajo nikoli niti stotinke, čeprav ga radi čitajo in tudi nič ne prikrivajo zanimanja zanj. Mnogi so, ki porabijo občutne vsote za pijačo, ob kateri se navdušujejo za slovensko šolo in za druge ustanove, ne najdejo pa nikoli niti počenega groša, da bi to svoje navdušenje izkazali tudi s skromno denarno podporo. Vojna furija v Evropi nam nalaga ne samo kot zavednim Jugoslovanom marveč že kot ljudem gotove dolžnosti do naših borcev, ranjencev, vojnih vjetnikov itd. Premnogo jih je, ki so ob kozarcu, kartah in loterijskih listkih popolnoma otopeli in se teh dolžnosti prav nič ne zavedajo. Čeprav so se "pivske neprilike" med nami, kakor sem že rekel, popravile, vkljub temu trdim, da je takšnih rojakov premnogo, kajti za slab zgled je tudi malo število preveliko.

Velikonočni prazniki so pred durmi. Res je, da se tu ne proslavljajo tako, kakor doma, vkljub temu pa nudijo priložnost za razne potratnosti, pretirano zavživanje jedi in pijač ter zapravljalivost. Ne bi bilo slabo, ko bi v vsaki naši družini in družbi skušali omejiti nepotrebne izdatke ter bi se s

prebitkom spomnili na one naše ljudi v Evropi, ki že leto dni trpe strahovito pomanjkanje. Nam ne bi prav nič škodovalo, če bi se odpovedali preobilnemu zavživanju, medtem ko bi vojnim vjetnikom ali drugim žrtvam vojne mogli mnogo koristiti in bi v marsikaterem slučaju naša pomoč mogla tudi rešiti marsikateremu življenje.

Če hočemo biti na pameten način gostoljubni, izkazujemo gostoljubnost predvsem onim, ki so je potrebni. Če hočemo biti radodarni, spomnimo se predvsem naših rojakov v Evropi ter naših ustanov v izseljeništvu. Vsaka druga radodarnost in gostoljubnost je le škodljiva potrata.

ZAVOD SV. STANISLAVA IN NJEGOVI DIJAKI

Zavod je nastanjen v novem bogoslovju pri Sv. Krištofu.

Ena najbolj mogočnih zamisli, ki jih je pokojni vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič kot nadpastir ljubljanske škofije v svojem uspehopolnem življenju izpeljal, je brez dvoma škofijska gimnazija — zavod sv. Stanislava, ki je leta 1905. prvič odrpl vrata naši učeči se mladini. Škof Jeglič je hotel z ustanovitvijo škofijske gimnazije omogočiti, da bi lahko obiskovala srednje šole tudi siromašna, a nadarjena kmečka mladina. Ves čas svojega obstoja je zavod služil temu lepemu namenu in hkrati vzgajal v velikem številu duhovniški naraščaj. Saj je znano, da se je vedno vsako leto precejšen del zavodarjev abiturientov posvetil bogoslovnim študijam, medtem ko so ostali, ki so se večinoma posvetili vseučiliškemu študiju, kasneje v poklicnem življenju zastopali tudi z delom v javnih in zasebnih poklicih katoliška načela.

Letošnje šolsko leto je zavod sv. Stanislava dobil nove prostore v Ljubljani. Že pred leti so začeli graditi pri sv. Krištofu

veliko in mogočno poslopje za novo bogoslovje in lani je bila zgradba v glavnem dograjena. Kakor znano, je novo poslopje bogoslovja zidano v krogu.. Dosedaj sta bili dograjeni le nekako dve tretjini vsega kroga. Naslednje gradbeno obdobje bo krog zaključilo. Dvonadstropna stavba ima v krožnem traktu sobe z okni na zunanjo stran, medtem ko gledajo hodniki krog in krog na dvorišče. Mesto velikih dvoran, skupnih spalnic in velikih skupnih prostorov so v poslopju zgrajene le manjše stanovanjske sobe, namenjene kvečjemu trem prebivalcem. Okrog sto takih sobic z vsemi drugimi pritklinami je lani na jesen prevzela škofijska gimnazija za svoje gojence.

Vse številne nekdanje zavodarje bo gotovo zanimalo, kako si je škofijska gimnazija uredila delo in življenje v novih sodobnih prostorih. Zavod ima vsega skupaj 142 gojencev, ki spijo v ličnih spalnica, ki jih ogreva izredna domačnost. V vsaki sobi, ki je lepo opremljena s tekočo vodo, so po tri postelje in lončena peč, kar je značilno, če upoštevamo, da navadno v tako velikih zgradbah vedno prevladujejo le centralne kurjave. Učilnice so prav tako majhne sobe, v katerih je za mizami šest do osem učencev. Prefekti nadzorujejo učence v raznih sobah in lepo je videti, kako si "dečki" po sobah radi pomagajo med seboj. Prav zato so šolski uspehi še tem lepši. Dnevni red, ki je ostal zvest starim načelom, je sedaj takšen: Ob šestih vstajajo, po maši in zajtrku se začne ob tričetrt na osem do desetih učenje, sledi ura oddiha in nato še ura študija. Po kosilu je odhod v šolo. Zavodarji hodijo k pouku v uršulinsko gimnazijo, ki je ljubeznivo odstopila v popoldnevih učilnice škofijski gimnaziji. Po šoli prihajajo zopet ob šestih ali pol sedmih domov, nakar je ob tričetrt na sedem večerja in nato še ura študija. Ob devetih pa je po pridnem delu počitek že dobrodošel.

Prav značilno je, da klije na mestu, ki je služilo pred stoletji zadnjemu počitku tolikih Ljubljčanov, zopet novo življenje. Zavodarji so v novem domu prav zadovoljni in veseli, čeprav so se morali spočetka

navaditi na novo okolje. Zavod namreč ni imel izdelane zadostne primerne opreme, niti dovolj postelj, niti miz in oprave. Tu se je seveda izkazal s pravimi čarovnijami ekonom g. Alojzij Markež, znan že od nekdanj po spretnosti, če je bilo treba zavodu pomagati. Tako je iztaknil v Alojzijevišču, ki je že zdavnaj zaprlo svoja vrata, stare mize, pulte in postelje. Pred 30 leti ali še več je na teh pulatih trgjal hlače gospod Aleš dr. Ušeničnik in še marsikateri drug odličen in častitljiv gospod. Te zaprašene mize so po 30 letnem počitku zopet prišle med mladino in ji služijo prav tako dobro, kakor so nekdanj drugim. Pa tudi ves profesorski zbor s prefekti je s svojimi domisljicami in sodelovanjem pomagal, da se je uredil novi dom tako hitro.

Poslopje samo spočetka ni bilo pripravljeno, da bi že lansko jesen sprejelo goste. Velika kapela še ni bila dodelana. Zato so si uredili kapelo v stranski dvorani pred pravo kapelo. Za oltarno mizo služi miza, ki je bila na Stadionu kot oltar ob kongresu Kristusa Kralja. Oltarni nastavek je bil spočetka star nastavek od sv. Krištofa. Sedaj je že nov. Tabernakelj in svečniki so iz lesa, a izredno lepi in učinkoviti. Namesto oltarne slike je na steni razpelo, ki je bilo svoj čas v kapeli v Cirilovem domu.

Obednica in kuhinja sta v prizemlju. Tudi tu je spretnost pomagala prebroditi marsikatero težavo. Hitro so bili postavljeni veliki štedilniki, v jedilnici pa dolge mize. Pester je pogled po stolih najrazličnejših oblik v jedilnici. To je nazadnje razumljivo, saj imajo že od nekdanj v zavodu mlajši letniki pravico sedeti za nižjimi mizami in tudi na nižjih stolih. Le slavnih lesenih plošč, ki so tolikrat ropotale na preizkušeno prefektovsko uho g. Tomažiča, ni več.

Novo domovanje je za vse zavodarje nekaj posebnega. Posebna zanimivost je krožni hodnik, ki ima v sredi pas iz terazzo tlaka, na obeh straneh pa parketne deščice. Za dijaka je ta način hodnika dobrodošel; nima namreč oglov, izza katerih ga je nemalokrat presenetil prefekt pri njegovih iznajdljivih podvigih. Lončene peči v sobah izredno povzdigujejo občutek domačnosti

in hkrati prav dobro grejejo. Križ je le s prenašanjem drv, ki jih je letošnja huda zima pospravila res mnogo. Ob prostem času segajo učenci z veliko vnemo po knjigah, ki jih ima dijaška knjižnica že tri omare, in tako izpopolnjujejo svoje znanje.

Konec februarja je bil zaključek prvega polletja. Uspeh je bil dober, čeprav so vsi profesorji ocenjevali uspehe s priznano strogostjo, ki jo vodi ljubezen do mladine in želja, da se dijak kar najbolje pripravi za življenje. Še lepše in še prijetnejše bo drugo šolsko polletje, saj se bo umaknila zima in bodo zavodarji vnovič zaživel na igriščih, ki so bila vedno tako živahna.

UREDNIKOVA PRIPOMBA: — To poročilo nam je bilo poslano kot prepis iz ljubljanskega "Slovenca" v marcu 1942. Gotovo bo zanimalo vse naše naročnike in bralce. Poročilo je prav za prav silno žalostno, ker nas spominja na to, da so nekdanji "Škofovi zavodi" v št. Vidu izginili v žrelo nenasitnega barbara . . . Skuša pa seveda biti veselo, ker bi v drugačni obliki ne smelo iziti v slovenskem listu v Ljubljani, ki ga kontrolirajo Lahi . . . Baragovo novo semenišče je bilo namenjeno bogoslovcem, zdaj se je vanje zatekla škofijska gimnazija. Tako so rešili, kar se je dalo rešiti. Toda kdo ve, kako bo s to "rešitvijo", ko so novice iz domovine od meseca do meseca bolj žalostne . . .

VELIKI POMEN BARAGOVE NEDELJE

**Govor na Baragovo nedeljo v Lemontu, Ill.
12. julija 1942.**

STRAŠEN in obupen je krik, ki prihaja danes sem v Ameriko iz naše stare domovine. Srca in duše nam razjeda in solze sočutja nam stiska v oči. Vsemu svetu se smili ubogi narod tam pod

Triglavom, kakor čitamo v ameriškem časopisju. Da, veliko težkih, zelo težkih dob je že prestal naš narod v svoji šestnajststoletni zgodovini, od kar je nastopil na pozorišču svetovne zgodovine, ko se je naselil v srednji Evropi. Vendar tako strašne dobe pa še ni imel. Svoj strašni veliki petek ima, ko pribit na križ strašnega trpljenja krvavi in trpi in se bori za svojo vero in za svoj obstanek.

Pa ne samo on trpi, cel svet je v ognju strašne svetovne vojne vničevanja, moritve in trpljenja. Veletoki krvi teko, oceani solza se prelivajo po svetu in gore gorja in trpljenja stiskajo milijone človeških src.

In v tej strašni in težki dobi našega naroda se je rodila tu med nami ameriškimi Slovenci velika misel, obhajati vsako leto poseben Baragov dan, ki ga danes praznujemo v imenu ameriške Slovenije mi tukaj, zbrani na ameriških slovenskih Brezjah, po slovenskih naselbinah pa naj se praznuje, kadar slovenski župniki spoznajo njihovim krajevnim razmeram primerno.

Velika je ta misel, to je, velik je pomen Baragovih dni, katerega Bog daj, da bi vsi mi dobro razumeli, da bi ga razumel cel cel slovenski narod po celi Ameriki!

Zakaj je ta misel velika, velik njegov pomen?

I.

Baragova nedelja ima namen delati za čim skorajšno beatifikacijo našega rojaka in škofa Barage.

Da je škof Baraga svetnik, o tem smo vsi trdno prepričani, pa naj je že uradno od najvišje cerkvene oblasti kot tak pripoznan, ali pa še ne. Vsi smo prepričani, da je bilo njegovo delovanje apostolsko, da je bilo njegovo življenje sveto, in da ga je Bog poveljal v nebesih kot svojega zvestega služabnika z večnim plačilom. O tem so bili in so prepričani vsi, ki so ga osebno poznali. To nam dokazujejo vsi, ki njegovo življenje raziskujejo in o njem pišejo.

Zato zlasti mi Slovenci, njegovi ožji rojaki, želimo in moramo želeti, da bi dobil čim preje tudi čast naših oltarjev, t. j. da bi ga naša mati sv. katoliška cerkev tudi urad-

no za takega razglasila, in bi tako prišel tudi na naše oltarje in v življenjepise svetnikov.

Toda cerkvena oblast je v tem skrajno previdna. Predno se uradno izreče o kom, da je svetnik, hoče imeti popolnoma jasne in nepobitne dokaze njegove svetosti, da je bilo njegovo življenje res sveto, njegovo delovanje božje, pa da iz njegovih spisih svetost kar diha. Sv. cerkev namreč dobro ve, kakor vemo in skušamo prepogosto in bridko tudi mi vsi, kako so sodbe sveta dostikrat krivične in napačne. Dobro, morda svete in plemenite ljudi, dobra in plemenita dejanja, izvršena iz svetih namenov, prepogosto svet napačno sodi. Slabe ljudi s slabimi nameni, ki pa znajo svetu vse to prikriti, pa dostikrat proslavlja. Poleg vsega tega pa zahteva sv. cerkev še to, da tudi Bog sam pove svoje mnenje o njegovi svetosti s tem, da ga povelja s kakim čudežnim uslišanjem, t. j. z uslišanjem take prošnje, o kateri je primorana na pr. svetna zdravniška znanost izjaviti, da ga naravnim potom ne more razložiti, da je tu moral poseči vmes Bog preko vseh zakonov narave. Še le potem se cerkvena oblast odloči in koga razglasi za svetnika.

Toda pri vseh postopkih svetniške razglasitve, mora pa najprej spregovoriti javno mnenje vernikov, pred vsem njegov narod, ljudje, med katerimi je živel in deloval. Ti ga morajo najprej sami razglasiti za svetnika, sami ga začeti tudi kot takega častiti in se mu priporočati. To tudi drugače biti ne more radi zahtevka čudeža. Kako naj kak svetnik kakšno prošnjo, morda za ozdravljenje v bolezni, usliši, ako ga pa nihče ne prosi? se nihče k njemu ne zateka? Nihče se pa ne bo zatekal h komu, kogar ne pripozna kot svetnika, o komur ni trdno v duši prepričan, da je svetnik v nebesih. Zato čitamo v življenjepisih skoraj vseh svetnikov, zlasti razglašanih zadnja stoletja, da se pri njegovem razglašenju sv. cerkev uradno izjavi, da je njegovo češčenje pri vernikih "ratum rabuit et confirmavit", to je v slovenščini, da je "našla njegovo češčenje opravičeno in ga je potrdila." Razglasitev koga za svetnika mora

toraj imeti za prvo in nujno podlago, da ga najprej verniki sami kot takega razglasijo.

Tako mora biti in bo tudi pri našem rojaku Baragi. Če hočemo, da bo Baraga kedaj razglašen za svetnika uradno od katoliške cerkve, ga moramo najprej razglasiti mi verniki, zlasti mi njegovi ožji rojaki, njegov lastni narod, mi ameriški Slovenci, po čemer moremo pridobiti tudi ameriške katolike, da ga bodo tudi oni.

Če hočemo da bo Baraga razglašen za svetnika, ga moramo za takega najprej razglasiti jaz, ti, mi vsi, vsak posamezni Slovenec in Slovenka. Vsi ga moramo v svojem srečanju priznati, kot takemu tako zaupati, da ga bomo začeli privatno častiti pri svojih pobožnostih, pred vsem pa, da se bomo v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah najprej in pred vsem zatekali v zaupni in vroči molitvi k njemu za pomoč in uslišanje in priprošnjo pri Bogu. Prepričani moramo biti v dno duše, da nas bo on, kot naš krvni brat, rojak, raje in hitreje uslišal, kakor kak drug svetnik, saj prihajamo k njemu kot njegovi bratje.

Razglasiti ga morajo najprej vse naše katoliške slovenske verne družine. Nobene ne sme biti, ki bi ne imela med svojimi slikami po družinskih stenah na najčastnejšem mestu Baragove slike, ter mu tako izročati družino v njegovo varstvo, pa tudi za reklamo in propagando njegovega češčenja. Tudi iz slovenskega narodnega ponosa bi morale imeti njegovo sliko družine, če tudi niso globoko verne. Slovenec je, rojak je! Njegova čast, je naša čast.

Razglasiti ga mora najprej njegov lastni narod, in sicer doma v starem kraju, zlasti pa mi tu v Ameriki, ker je delal tukaj in tukaj umrl. Cel narod mu mora postavljati javne spomenike, kakor so to naredili tukaj v Lemontu frančiškani in organizacija kulturnega vrta v Clevelandu. Vsaka večja slovenska naselbina naj bi skrbela, da se mu kje na kak način postavi tak spomenik. To delajo vsi narodi glede svojih velikih mož. Kar pogledajte po ameriških mestih in parkih! Ti spomeniki naj neso njegovo ime in sloves njegovega velikega dela in svetosti življenja v ameriško, vsaj

katoliško javnost. Vsako leto mora biti Baragov dan največji slovenski praznik v letu, ki mora zbirati na javnih manifestacijah vse, kar je še katoliškega in slovenskega, kjer se bomo navduševali za njegovo češčenje in delo za njegovo beatifikacijo. Nobene slovenske cerkve bi ne smelo biti v Ameriki, ki bi tega dneva ne proslavila dopoldne v cerkvi z raznimi pobožnostmi, popoldne v dvorani s prireditvami in proslavami. Nobena slovenska cerkev v Ameriki bi ne smela biti brez Baragove slike na steni, (ker je na oltarjih ne sme še imeti). Tako moramo pokazati svetu in sv. cerkvi, da ga mi kat. Slovenci že častimo kot svetnika.

Da se bo pa vse to zgodilo, je dolžnost in naloga Baragove Zveze, ki je v imenu slovenskega naroda in za slovenski narod sprejela pred narodom to delo v svojo oskrbo. Zato pa ima slovenski narod pravico pričakovati od nje, da se ne bo strašila ne truda, ne žrtev za krepko in živo agitacijo za pospeševanje Baragovega češčenja, da bo poskrbela narodu slike, literatura, in vse kar je potrebno za to, da bo skrbela za proslavo Baragovih dni, skupnih in po posameznih farah po Ameriki. Če ona tega ne bi storila, kdo bo to storil drugi?

Ko bomo Barago tako jasno in glasno priznali za svetnika mi, njegov lastni narod, ne bo dolgo, da ga bo razglasila tudi ameriška katoliška cerkev, to je ameriški verniki po celi Ameriki. Baraga je delal in živel v Ameriki in za Ameriko. Amerika je bila deležna svetosti njegovega življenja, in koristi njegovega apostolskega dela.

V tem je pa Baragova Zveza že dosegla od lani naravnost sijajne uspehe, za katere ji moramo čestitati in se ji za nje zahvaliti. Navzočnost njega ekselence škofa Magnerja tu med nami pri proslavi letošnjega Baragovega dneva kot zastopnika ameriškega episkopata, jasno kaže, da ji je uspelo zanesti Baragovo češčenje tuid že v uradno katoliško cerkev v Ameriki. Od tu pa ne bo težko ga spraviti tudi v ameriško katoliško javnost. Škofu Magnerju smo iz srca hvaležni za njegovo veliko žrtev, da je prišel tam iz Marquette sem k nam v našo sredo.

To je prva velika misel, prvi veliki namen in pomen Baragovih dni vsako leto, kakor skupnih, tako posameznih po vseh farah.

II.

Drugi pomen in namen Baragovih dni je krepitev vernosti med ameriškimi Slovenci.

Slovenski narod je bil od svojega nastopa v srednji Evropi, narod trpin. Tisočletna sužnost ga je tlačila z vsem, kar ima ta beseda grenkega in trpkega v sebi. Kaj je bilo naravnejšega, da se je v svojem trpljenju z vso dušo oklenil svojega Boga. Zapuščen in tlačen od vseh, je iskal varstva moči in pomoči samo pri Bogu, ki mu je jo edini mogel dati. V Boga js trdno veroval, še trdneje zaupal, pri njem iskal in — dobil pomoč in se tako ohranil. Vsak drugi narod bi bil klonil in propadel. Slovenski ni. Njegova vera ga je rešila.

Da je to res, nam je dal sam v stari domovini nešteto nepobitnih dokazov. Je kaka zemlja na svetu, ki bi bila tako kar posuta s cerkvami po hribih, gričkih in gričih, kakor je sveta slovenska zemlja? Najdete kje na svetu kak drug katoliški narod, ki bi bil tako okrasil svoja pota in križišča cest s kapelicami in znamenji, ki bi še celo svoje hiše tudi na zunaj okrasil s svetimi slikami, kakor je to naredil slovenski narod? Da, še celo navadne odprtine na svojih podstrešjih in kozolcih ni mogel drugače izrezati, kakor v simbolih njegove vere, s križi, monštrancami in svetim imenom. Vprašam vas, povejte mi, bi mogel vse to, če bi ne bil ves prežet v dno svoje slovenske duše z živo, močno in trdno vero? Kar čuti srce, to glava misli, to roka dela.

To je pokazal tudi s svojimi velikimi možmi.

Po sadu se drevo spozna. Najzlahtnejši sadovi vsakega naroda so pa njegovi veliki možje, katere rodi. Slovenski narod je rodil res več pesnikov, pisateljev, umetnikov, učenjakov. Toda največ je rodil velikih duhovnikov. Kar pogledjmo v njegovo zgodovino. Rodil je štiri velike škofe, Slomška, Jegliča, Mahniča in Barago. Prve knjige so mu dali duhovniki, dasi nekateri med njimi odpadniki. Prvo slovensko

umetno pesem mu je zapel duhovnik Valentin Vodnik, najplemenitejši slovenski pesnik je bil duhovnik Gregorčič. Največji njegov glasbenik bila duhovnik največji njegov glasbenik je bil duhovnik Hugolin Satner, njegov največji socialni, delavski in politični preroditelj naroda je bil duhovnik Dr. Janez Ev. Krek. Njegovi politični narodni voditelji so bili največ duhovniki, zlasti največji Dr. Anton Korosec. In tako dalje, cela vrsta.

To pa čisto naravno. Njegovo trpljenje je pred vsem potrebovalo duhovnih voditeljev in tolažnikov in braniteljev, da so ga krepila v njegovi živi veri, ta živa vera naroda mu je pa potem naravno rodila to vrsto njegovih velikih duhovnikov. Zato so slovenske matere smatrale za svojo najsvetejšo dolžnost, pa tudi za svojo največjo čast, da so rodile narodu velike duhovnike — take velike možje, kakoršno je njegovo mučeniško življenje potrebovalo.

Ali je moglo zato biti drugače, kakor da so rodile tudi Ameriki največjega Slovenca duhovnika, škofa Barago?

Če toraj sodimo slovenski narod po teh velikih možeh, moramo nujno priznati veliko resnico: Slovenski narod je bil globoko veren narod. Zato Baragov dan vsako leto iznova vsem ameriškimi Slovencem govori veliko resnico: Sinovi in hčere vernega katoliškega naroda ste! Če hočete biti Slovenci, morate biti slovenski ne samo po krvi, temveč tudi po duši, to je najdragocenejša dedščina, katero ste dobili po svojih vernih slovenskih starših. Najsvetejša vaša dolžnost tudi tukaj v Ameriki je, da to dedščino ohranite za se in jo ob svoji smrti enako zapustite svojim otrokom, tu rojenim, kot vašo najdragocenejšo dedščino, kakor ste jo dobili vi od svojih staršev. Vaši pradedje so vam jo ohranjali skozi tisoč let samo z mnogim trpljenjem, z premnogimi in težkimi žrtvami, da, s potoki krvi. Gorje vam, če jo zapravite!

Tako morajo biti Baragovi dnevi vsako leto dnevi naše verske prenovitve in pozitivne. Velik pomen! Vreden vseh naših žrtev, vsega našega dela, da jih v tem smislu tudi praznujemo.

(Dalje v sept. števil.)

NOVEGA KAJ O BARAGOVIM AKCIJI?

Baragovo slavlje smo imeli v Lemontu. Slavlja se je udeležil Baragov naslednik na Marketski škofijski stolici, Rt. Rev. F. Wagner. Znova nam je upe užgal v srcih. Načrti njegovi so dokaz, da se globoko zanima za stvar. Predvsem mu je na srcu, da organizira v svoji škofiji in po drugih škofijah celice mož, ki bodo delali za Baragovo beatifikacijo. Sam se je že oglašil po zavodih, kjer hranijo Baragove spise, da jih zbere za uradni pregled. Nad Baragovim grobom se baje sleherni dan bere sveta maša, ki se je ljudje pridno udeležujejo. Vedno več je romarjev na grob našega škofa, ki z zanimanjem sprašujejo po Baragu in o delu za njegovo čast. Grobnica je bila na novo opremljena. Ob tej priliki so vsi svetski in verski listi prinesli oglas o Baragovem slavlju in kratek življenjepis slovitega misijonarja.

*

V mesecu avgustu bo seja odbora Baragove Zveze, ki bo določila, kje se bo vršil letni slovesni shod Zveze.

*

V načrtu je ponatis člankov iz "Michigan Catholic", v obliki pamfleta, ki naj bi imel nalogo, da še bolj pouči ameriške kroge o Baragi in akciji za njegovo poveličanje na altarju.

*

Čujemo, da bo nekaj duhovnikov iz zapada poromalo na grob Baragov meseca avgusta. Lepa zamisel. Rojak, če boš kedaj v bližini Baragove prestolice, nikar ne pozabi se oglašiti pri Baragovem grobu in daj tudi oblastem vedeti, da si slovenski rojak, ki je prišel rojakov grob obiskat.

ROMARSKA

BILO je dne 2. avgusta l. 1904. Dan Porcijunkule. Frančiškanska cerkev v Novem mestu je bila natlačeno polna ljudi. Prišli so po odpustke ne

le domačini iz mesta in okolice, ampak tudi iz oddaljenejših krajev, ponajveč iz Belle Krajine, in, kdo bi pričakoval tudi iz Ljubljane; dasiravno imajo v Ljubljani v sredini mesta frančiškansko cerkev, kjer se lahko vdeležijo porcijunkolskih odpustkov. Razni mestni uslužbenci so rajši potovali v oddaljeno Novo mesto, da so se z tem odtegnili očem svojih delodajalcev in se izognili nevarnosti zgubiti službe zavoljo verskega prepričanja. Ker, pozabiti ne smemo, takrat je bilo liberalstvo na Slovenskem na vrhuncu svoje moči in svoje žalostne slave.

Ko stopim okoli osme ure nekoliko na vrt, takoj pristopi k meni tuj človek, ki je do zdaj zamišljeno hodil po vrtu, večkrat obstal in zrl iz vrta v daljavo, kakor da bi premišljeval kaj posebno važnega. Ko me zagleda, stopi proti meni in reče: "Dobro jutro gospod!" "Dobro jutro," odzdravim mu jaz. Nato pa začne z menoj pogovor, spočetka nekoliko boječe, potem pa vedno bolj in bolj zaupljivo.

Takrat ga vprašam: "Kdo pa ste vi, in od kod ste doma?"

In kar odprejo se zatvornice njegove zgovornosti in kakor vino iz soda, ako iztrgaš čep, tako so mu vrele besede iz ust in jih nisem mogel dohajati z mislimi in sem pri vseh njegovih obilnih besedah zvedel le toliko, da je doma tam nekje na Štajerskem blizu Kozjega, ali nekje blizu tam, kjer je imela sv. Ema svojo graščino. Kje je to, pa še danes ne vem.

Ker sem ravno imel nekoliko časa in me je mikal način njegovega pripovedovanja, ga vprašam, kaj da dela tukaj in z čim se peča in kakšno je njegovo življenje.

"To pa to, gospod, to vam pa rad povem." Veste, po božjih potih hodim in z tem se živim."

"A tako, to je pa lepo od vas in veseli me da sem vas spoznal."

"Hvala vam, gospod, to je pa meni v čast, da ste me pohvalili in vse kar hočete od mene zvedeti, vam rad povem."

"Na katerih božjih potih ste pa že bili?" ga vprašam.

"Gospod! po celem svetu sem že bil, po celem svetu," mi odgovori. "Sem bil na Sve-

ti gori, na Šmarni gori, na Veseli gori na
Žalostni gori, na Limbarski gori, na Ptujski
gori, na — — —”

“A vi samo po gorah hodite, nič po dolinah, saj so božja pota tudi po dolinah, kaj ne?” sem mu smejoč se segel v besedo.

“Pa sem bil tudi na Brezjah, na sv. Višarjih, pri Novi Štifti na Štajerskem, pri Novi Štifti na Dolenjskem, kjer imajo sveste “štenge” in še na več drugih krajih; za porcijunkulo pa pridem vsako leto v Novo mesto po odpustke in se oglasim pri vas, in ker vem, da na porcijunkulo pride k vam več gospodov spovedovat in maševat in ker ostanejo v samostanu tudi pri kosilu, pa jaz pomagam po kosilu krožnike brisat in brat kuhar mi da zato nekoliko kosila, in oba sva zadovoljna, kuhar, ker ima snažne krožnike, jaz pa, ker kosilo dobim. Popoldan pa odidem naprej proti Ljubljani in Gorenjskem.”

“Ali vi vedno tako sami potujete, ali nimate nobene družčine, da bi skupaj hodili po božjih potih?”

“To pa ne, to, sam ne potujem rad, veste so po svetu hudobni ljudje in takih se bojim, da me bodo, če sem sam.”

“Kdo pa še potuje z vami, ali imate kakšnega tovariša?”

“Zdaj sem sam, večkrat se mi pa kdo pridruži, in hodiva od vasi do vasi in vabiva ljudi na romanje. Zapojem jim kakšno pesem o romarjih, radi poslušajo in obljubijo, da bodo sli z menoj na božjo pot. In nekateri držijo obljubljeni besedo, vsi pa ne.”

“Kako pa pozimi ko ni romanja, najbrž da vam pozimi ne gre posebno dobro.”

“Ni tako hudo, gospod, pri dobrih ljudeh vprašam za listje ali slamo, pa se zarijem, in jesti mi tudi dajo. Veste, je še veliko dobrih ljudi po svetu, ki imajo srce za reveže.”

“Me veseli,” mu odgovorim.

“Kakšne so pa tiste pesmice, s katerimi ljudi tako pridobite, da grejo za Vami, kamor hočete. Rad bi slišal eno, povejte mi jo, če jo znate na pamet.”

“O to pa to gospod, na pamet jo znam, na pamet, vam jo rad povem, vsakemu pa ne.”

In odkašljaj se je, nato pa začel rahlo

udarjati takt z peto po zemlji in zapel polglasno, z nizkim, zategnenim glasom prepevati:

Vi romarji in romarce
K' na božjo pot se spravljate
To prva vaša misel je
Da si potice spečete.

V cekre jih nabašete
Zraven pa mehke kračice
In tudi mastne reberce
In pa še klobasice.

Z prtom jih pogrnete
Le sladko se nasmehnete
Cekre si nataknete
Na rdeče te marelice.

Na ramo jih zadenete,
Rožnivenec pa v roke,
Pot pod nogo vberete,
Tak' na božjo pot se gre.

Ko naprej potujete,
Tuje kraje vidite,
Potnike srečujete,
Vljudno jih pozdravljate.

Ko se pa utrudite,
Cekre z rame snamete,
V senco lepo sedete,
Da si odpočijete.

V cekre zdaj pogledate,
Darove božje vidite,
Si potice vrezete,
Slatne tud' klobasice.

Ko ste pokrepčali se,
In Boga zahvalite.
Se počasi vzdignete
In naprej potujete.

Ko do cilja prišli ste
V cerkvico jo mahnete,
Molite in požete,
Lepe zglede dajete.

Pobožnosti opravljate,
Ta dolge in fa kratke vse.
Spominkov si nakupite,
Da jih domov ponese.

Znance vse obiščete
Strice, tete, botrice.
Z veselimi se smežete,
Žalostne tolažite.

Pri znancih poslovite se,
Nazaj domov potujete.
Na ram marele nesete,
Na njih pa prazne cekrčke.

Jaz poslušam, poslušam, poslušam. Ko

je končal sem rekel: Lepa je, samo preveč posvetna.

Pa veste, pobožne pesmi pa takrat pojemo, ko smo že na poti, poprej pa ne.

“Jaz bi si rad to pesem zapisal, da se ne bi pozabila, ali bi jo vi hoteli povedati še enkrat, pa lepo počasi, da lahko vse sproti pišem.”

“O zakaj pa ne, gospod, pa kuharju me boste priporočili, da ne bo opoldne pozabil na me.”

In kmalu potem je bila pesem spisana, njemu v veselje, meni v zabavo.

Po kosilu pa stopim v kuhinjo kjer vidim, da z veliko vnemo pomaga kuharju umivati in pospravljati kuhinjsko posodo. Vprašam kuharja, ako ima še katero klobaso, naj da temu pridnemu pomagaču eno, okt nameček po kosilu.

Kmalu nato mu prinese kuhar velik krožnik kislega zelja, na vrh pa lepo okroglo, ravnokar kuhano, prijetno dišečo klobaso.

Povem mu, da je to obljubljeni plačilo za romarsko pesem, katero mi je narekoval. Skoraj mu je sape zmanjkalo od veselja nad klobaso; prime se z obema rokama za glavo, potegne sapo va-se in iznenaden vsklikne: “O, ho, to pa kaj tacega ne dobim vsak dan; pri vas bi pa jaz rad živel, pri vas devate klobase na kislo zelje, pri nas pa kamne.”

“Tudi pri nas kamne, pa samo v kleti, v kuhinji pa ne.” In poslovila sva se. Od takrat ga nisem več videl.

Br. Viktorijan.

“Osel”.

**Nikar ne pitaj z “oslom” brata,
ker sam iz istega si blata!**

Hvalisanje.

**Če te liže kdo z besedo,
vedi, da ti hoče v skledo!**

ROMARSKÉ NOVICE

Letošnje leto smo z skrbjo čakali romarskih nedelj: ne bo romarjev, ne bo jih, smo dejali. Vojska je, ni pravih zvez za potovanje. A čudno, več in več romarjev prihaja. Društvo Marije Pomagaj iz Chicago je imelo jako lepo uspel romarski shod. Proti pričakovanju jih je mnogo prišlo, več kot druga leta. Ljudje, ki imajo privatne avtomobile so naložili še sosede in prijatelje na karo in prišli skupaj k Mariji Pomagaj. Lepa navada, ki bi morala ostati, tudi ko bo vojske konec. Kaj bi človek samo nase mislil, kadar gre v prosto naravo, posebno še na romanje. Lepo znamenje tovarištva je in ljubezni do bližnjega.

*

Koncem julija so imele naše žene, učlanjene v žensko Zvezo, svoj romarski dan v Lemontu. Mnogo članstva se je udeležilo tega shoda. Po maši na hribčku so imele lep program na romarskem gričku. Vse udeleženke so šle domov z najlepšimi spomini.

*

V avgustu bodo pa kar dve slovesnosti. Svetoštevanska fara bo priromala v zvezi s So. Čikaško faro sv. Jurija dne 23., to je tretjo nedeljo. Pripravljavni odbor Jednotine konvencije pa poroča, da se bodo delegatje oglasili tretji teden avgusta za lep popoldan na našem gričku, da si ogledajo Lemont.

Ze danes vam kličemo: iskreno dobrodošli. Jednotin odbor in društva so med častnimi imeni naših ustanovnikov. Hvaležnost nam narekuje, da vas iz dna srca pozdravljamo.

*

V septembru ima Father John svoj medeni piknik in sicer tretjo nedeljo. Letos so pomaknili to čebelarsko slavlje za mesec naprej. Tako so ljudje želeli, ker je mesec oktober že nekam prehladen. Ze sedaj si rezervirajte ta dan za naše romanje. Mor-da bo vojska res trajala dolgo, dolgo, v tem slučaju smo si skoraj lahko gotovi, da prihodnje leto že ne bo več tako lahko iti

kam od doma. Gotovo nam bodo pobrali avtomobile, omejeno bo vsako privatno potovanje. Izrabimo še to zadnjo priliko. Za tem bomo kar doma čakali oznanila Hitlerjevega pogreba. Torej na veselo svidenje 20. septembra. Opozorite prijatelje, ki morda nimajo našega lista, a se zanimajo za ta naš jesenski shod. Opozorite jih, da bo letos mesec preje.

Upamo, da se za ta jesenski shod tudi naši La-Salčani v polnem številu odzovejo. Brez La-Salčanov ni bilo dobre volje na me-

denem pikniku v pretečenih letih, upamo, da tudi letos ne bomo ostali sami brez dobrih rojakov in veselih rojakinj iz LaSalle. Kakor pravi novi župnik, se bo tudi sam pridružil temu romanju in vse potrebno oznanil, če bodo le farani hoteli. Torej podrezajte in pridite.

*

V naši cerkvi smo dobili slikana okna, ki ponazorujejo dogodke iz Marijinega življenja. Bog plačaj vsem, ki so kaj v ta namen darovali.

VAŽNO

Ker imajo tudi pri pošti prednost vojaška pisma, se vsak mesec tudi naš list zakasni kakih devet dni. Mi razpošiljamo list kot preje zadnje dni meseca, toda pošta vse liste zadrži čez teden in dan, ker so listi uvrščeni v pošto drugega razreda.

Ne pritožujte se radi tega. Potrpite. Vojska zahteva potrpljenja v vseh stvareh.

Vpr.: Ali ni bila Marija tako sveta kot Bog, ker je bila brez madeža spočeta?

Odg.: Nespametno je primerjati Marijino svetost z božjo svetostjo. Bog se nikakor ne da primerjati z nobeno stvarjo. Bog je neskončen v Svoji svetosti, Marija pa ne. Primerjali pa bi lahko Marijino svetost s Kristusovo človeško svetostjo. Kristus je bil že po naravi svet in brez greha, Marija pa le po milost božji, po posebni predpravi. Bog je rešil Marijo izvirnega greha, ker je imela biti Mati Kristusova. Brez Boga bi bila grešna ravno kakor mi.

Vpr.: Zakaj ni Kristus sam spisal sv. pismo, če ima

sv. pismo v sebi vse resnice katoliške vere?

Odg.: Kristus ni prišel na svet, da bi knjige pisal, am-

pak da bi učil božje razodetje z živo besedo. Tudi ni zapovedal svojim apostolom, naj oni kaj pišejo. Zapovedal pa jim je, naj gredo pridigat evangelij vsem narodom. Sv. pismo pa ni samo na sebi edino sredstvo, po katerem naj spoznamo božje razodetje. Ustno izročilo, ki je prišlo od apostolov, velja ravno toliko kakor sv. pismo.

Vpr.: Ali smem iti k sv. obhajilu, če imam dvom, da sem post prelomila?

Odg.: Če imaš dvom, pa ga ne moreš odpraviti, smeš iti k obhajilu. Samo kadar si gotova, da si post prelomila,

ne smeš prejeti obhajila, drugače pa smeš.

Vpr.: Kadar je postni dan, ali smem za zajutrek jesti "Wheaties", ali kakšno drugo tako jed?

Odg.: Smeš, če ni več kot dve ali tri unče. Mleko, iz katerega še ni posneta smetana, se smatra za jed.

Vpr.: Ali je škofovo dovoljenje potrebno, kadar se hoče katoličan oženiti z nekatoličanko?

Odg.: Škofovo dovoljenje je zmerom potrebno za vsako mešano poroko. To dovoljenje dobi od škofa župnik.

Vpr.: Ali je poroka dovoljena med adventom ali postnim časom?

Odg.: Poroka je dovoljena skozi celo leto, tudi med adventom in med postnim časom pred veliko nočjo. Kar je prepovedano, je vsaka slovesnost ali slovesna poroka med prepovedanim časom. Tisti posebni zakonski blagoslov se tudi ne da med prepovedanim časom. V tem času pa ne sme biti nobeno veliko ženitovanje; kar je, naj bo skromno.

Vpr.: Ali bi bilo dovoljeno katoliškemu duhovniku poročiti dva nekatoličana?

Odg.: Ker ima duhovnik

dovoljenje od civilnih oblasti za poroke, bi lahko poročil dva nekatoličana. Toda prej bi moral dobiti dovoljenje od škofa in gledati bi moral, da ne bi nastalo pohujšanje med ljudmi. Zaradi take poroke pa ne bi postala nekatoličana podložnika Cerkve. Mogoče je znano, da je bil bivši predsednik Hoover poročen pred katoliškim duhovnikom v Kaliforniji, četudi niti on ne njegova žena nista bila katoličana.

Vpr.: Berem, da so v začetku drugače krstili kakor dandanes. Ali so res krščenca popolnoma potopili v vodo, ko so ga krstili?

Odg.: V začetku Cerkve so krstili navadno s tem, da so potopili krščenca, ampak so imeli tudi druge načine. Krstili so jih tudi kakor danes, namreč da so zlivali vodo na glavo krščenca, in zraven tega so tudi včasih poškopili krščenca z vodo. Vsi ti načini so bili veljavni načini. V naših časih, prav za prav že od trinajstega stoletja, je navada zliti malo vode na glavo, ker je ta najboljši način.

Vpr.: Ali se sme vodo piti med postom?

Odg.: Ti najbrž govoriš o postu, ki dovoli le enkrat se do sitega najesti. V takem postu smeš piti, kolikor vode hočeš, in tudi drugih pijač, ki se ne smatrajo za jed. Se-

veda med postom, ki ga Cerkev zahteva pred obhajilom, ne smeš ničesar piti, tudi vode ne.

Vpr.: Kdo oskrbuje svete kraje v sveti deželi?

Odg.: Že od trinajstega stoletja imajo frančiškani sv. deželo v svoji oskrbi. Sv. Frančišek sam je obiskal svete kraje l. 1219. Nekaj let potem so smeli frančiškani sezidati svoj prvi samostan v sv. deželi in potlej ni bilo dolgo preden jim je papež Gregorij IX. poveril skrb za vse svete kraje. Toda nikoli niso mogli mirno delovati, ker so jim vedno nagajali pravoslavni Grki in tudi mohamedanci. Nekatere svete kraje so ti-le vzeli frančiškanom in tako je še dandanes. Katoličanov ni mnogo v primeri z Judi in mohamedanci v sv. deželi, vendar ostanejo frančiškani oskrbniki sv. krajev.

Vpr.: Zakaj se katoličani več zanimajo za Rim kot za sv. deželo? Ali se ne spodobi, da bolj spoštujejo kraje, kjer je Kristus sam živel in umrl, kakor pa Rim, kjer On sploh ni bil nikoli?

Odg.: Cerkev veliko spoštuje kraje, ki so bili posvečeni po Kristusovem življenju in čudežih. Vendar ima prednost zdaj Rim, oziroma Vatikan, ker tam stanuje Kristusov živi namestnik na zemlji. Slava sv. dežele je minila, ko je Kristus umrl.

četudi bi bila vsa sv. dežela katoliška, bi vseeno ne mogla imeti prednost pred Vatikanom, ki bo vedno središče katoličanstva.

Vpr.: Ako sanjam o svojem rajnem prijatelju ali sorodniku, ali to pomeni, da on potrebuje mojih molitev?

Odg.: Bog se sicer včasih poslužuje sanj, da ž njimi opominja ljudi; vendar niso sanje same na sebi nikakor način, s katerim bi znali položaj pokojnih na drugem svetu. Saj lahko brez sanj veš, da potrebuje tvoj prijatelj tvojih molitev, ker večina ljudi, ki umrjejo v milosti božji, gredo v vice. Torej moli za svojega rajnega prijatelja ali sorodnika in ne brigaj se za svoje sanje.

Vpr.: Kaj je bil glavni vzrok za sovražstvo Judov proti Kristusu? Ali ni bilo to, ker je iz templja izgnal tiste, ki so prodajali in kupovali in denar menjali? Ali Ga niso zato hoteli umoriti?

Odg.: Veliko dogodkov je bilo, ki je zbudilo sovražstvo Judov napram Jezusu. Res je, kakor pravi sv. Marko, da so veliki duhovniki in pismarji iskali prilike, "kako bi Ga pogubili," ko so slišali, kaj je Jezus v templju storil. Vendar je bilo njihovo smrtno sovražstvo ukoreninjeno v mnogih drugih vzrokih, ne samo v tem. Vsi Jezusovi nauki, vse Njegovo

življenje je bilo nasprotno velikim duhovnikom in pismarjem. Večkrat jih je hudo pokaral zaradi njihove nevere in njihovega slabega življenja. Zato so Ga sovražili, zato Ga niso mogli prestat. Jezusovo početje v templju so vzeli le kot pretevezo, da bi Njegova smrt zgledala upravičena pred ljudstvom; trdili so namreč, da ni Jezus imel nobene oblasti izganjati prodajalce iz templja. Zraven tega pa so se bali, da bi Jezus vse ljudstvo pridobil zase, ker so se vsi čudili nad Njegovim naukom in nad Njegovimi čudeži. Bali so se, češ, da bodo sami zgubili ves svoj vpliv nad ljudstvom. Vsak novi dogodek je povečal njihovo sovražstvo in zavist.

OKROGLE

Španski kralj Filip II. je bil strasten šahist in se je hvalil, da v desetih letih ni izgubil niti ene igre. To kraljevo "mojstrstvo" pa je bilo samo posledica prekanjenosti njegovega ministra, grofa d'Espinola, njegovega stalnega soigravca, ki je le na videz uporabljal svojo bistroumnost, da bi kralja matiral, prav za prav pa nalašč tako igral, da je njegov gospodar nazadnje zmagal.

"Ali veste, zakaj mi je šah najljubša igra?" je vprašal Filip neki večer d'Espinola. Ta je spoštljivo molčal, dokler ni kralj nadaljeval: "Ker tukaj ne od-

loča muhasta sreča, temveč premoč razuma."

Nato sta, kakor po navadi, igrala toda kralj tako slabo, da minister pri najboljši volji ni mogel drugega, nego da je svojega soigravca matiral.

Ko je kralj vstal in najslabše volje zapustil sobo, je rekel minister pravkar vstopivšemu kardinalu Granvelu: "Pravkar sem dobil partijo šaha, ministrsko mesto pa izgubil."

In imel je prav, kajti že naslednji dan ga je kralj odpustil.

Gospod: "Hej, očka, takale železna cev je pa vendarle pretrda blazina!"

Delavec (ki počiva opoldne pred tvornico): "Saj je slama v cevi."

On: "Ali so rdeča lica znamenja zdravja?"

Ona: "Seveda!"

On: "Čudno; potem si pa na eno lice bolj zdrava kakor na drugo!"

Priletni mož žene devet oslov, na desetem pa jaha. Pride popotnik za njim. Mož ga nagovori:

"Dober dan! Ali niste mogoče srečali kakšnega osla?"

"Koliko si jih imel?" vpraša ga popotnik.

"Deset sem jih imel, ali zdaj jih vidim samo devet."

Popotnik se takoj spomni, da ni vštél tistega, na katerem jaha, pa mu reče: "Jaz

jih vidim enajst, pa ne deset."

"E, kako je to mogoče?"

"Glej! Devet jih je pred teboj, eden pod teboj, to jih je deset, a ti sam si enajsti."

"Kaj, zob te boli? Jaz bi si dal pa zob izdreti, ako bi bil moj."

"To bi tudi jaz storil, ako bi bil tvoj."

Dva italijanska potnika sta se domenila, da se bosta iz jugoslovanskega carinika nekoliko ponorčevala.

"Imava tri steklenice vina," rečeta pri reviziji. ...

"Kje jih imata?" vpraša carinik.

"V trebuhu," odgovorita.

Carinik niti ne trene z očmi, temveč pogleda v tarifo ter odvrne resno: "Od vina v steklenicah je toliko in toliko, od vina v oslovskih mehovich pa nič."

Gospodar (pokaže na tigrovo kožo na tleh): "Ta zverina bi me bila kmalu pohabila."

Obisk: "Ooo! Torej ste tigr sami ustrelili?"

"Gospodar: "Tisto ne; ampak na tej koži sem bil spodrsnil in si skoraj nogo zlomil."

"Kako se pa kaj počutite po sinočnji krokariji?"

"Jaz, hvala, izborno ... toda žena je vsa hripava!"

"Koliko si pa stara?" vpraša obiskovavec malo E-ditko.

"Manj štiri leta."

"Kaj se to pravi: manj štiri leta?"

"Papa pravi, da je imela mama trideset let, ko sem se jaz rodila, in mama pravi, da jih ima zdaj šest in dvajset."

Gospod Kozamurnik, skozi naš strop gre dež. Dokle bo še to trajalo?"

"Mene sprašujete? Sem mar jaz vremenski prerok?"

Bog plačaj, dobrotniki!

POSEBNI DAROVI: N. N. \$50, Shircel Fam. \$5.

ZA LIST AVE MARIA — Po \$2.50 M. Smole. — Po \$2: M. Soddec. — Po \$1: M. Ahlin.

ZA MARIJIN ALTAR — Po \$15: A. Stepanich. — Po \$5: F. Wehar, F. Cankar, J. Hlad. — Po \$2.50: K. Lopčič. — Po \$1: M. Jerman, F. Pirman, A. Hribar, F. Skully, J. Viderger.

ZA TABERNAKELJ — Po \$2: M. Oblak. — Po \$1: F. Skully. — Po 50c: Mrs. V. Slana.

ZA OKNA V CERKVI — Po \$3: J. Simec. — Po \$1: F. Skully. — Po 50c: A. Oratch.

ZA BARAGOV VRT — Po \$2: M. Knaus, F. Novak. — Po \$1: M. Sercel, F. Schiffler, Viderger, Mrs. Gorup.

ZA STUDENTE — Po \$1: F. Skully.

ZA MISIJONE — Po \$5: J. Androjna.

ZA SAMOSTAN — Po \$5: N. N., A. Muha. — Po \$3: F. Schiffler. — Po 70c: A. Milkovich. — Po 15c: Stepanich. — Po 5c: Mrs. Prhne.

ZA APOSTOLAT — Po \$20: J. Vrtin. — Po \$10: A. Erzin, G. Roncevič, M. Gačnik, F. Nežič, M. Kotze, J. Hlad, M. Spehek. — Po \$1: J. Martinec, J. Vrbancic.

ZA LUČKE — Po \$2.50: G. Stephan. — Po \$2: M. Perushek, K. Lopčič. — Po \$1: M. Jerman, F. Pirman, M. Stimatz, M. Kotze, J. Zgonc, M. Oblak. — Po 50c: A. Rebol, F. Plautz, J. Martinec, F. Gerchman. — Po 20c: F. Ulcher.

SV. MAŠE — Po \$40: J. Hlad. — Po \$12: A. Zeleznik, A. Narobe. — Po \$10: A. Jančar, T. Gorenčič. — Po \$5: Mrs. Klančar, J. Pavlesic, A. Čučnik, Miss M. Repar, F. Hočevar, A. Marver, J. Gorenc, J. Kirn, H. Drasler, Mrs. Tursich. — Po \$4.50: A. Muha. — Po \$4: M. Fajfar. — Po \$3: M. Perushek, F. Skully, M. Grabowski, A. Pozar, Mrs. Slajsak, M. Gregorach, M. Hočevar, M. Skul, R. Smole, F. Novak. — Po \$1:

M. Jerman, F. Ulcher, Mrs. Jalovec, P. Vidmar, Mrs. Mavrin, J. Hočevar, N. N., J. Krolnik, Mrs. Brisnik, A. Jakosh, C. Bohine, Miss F. Peterlin, Miss F. Ivanc, A. Smrekar, M. Tomazic, M. Martich, F. Plautz, E. Gilna, A. Kure, J. Hočevar, M. Kotze, Mrs. Čerček, F. Bolte, J. Hočevar, F. Gerchman, J. Gradishar, A. Pelko, F. Jurjevic, F. Cankar, M. Smole, R. Verbic, A. Peterlin. — Po \$2: G. Kriener, F. Pirman, F. Pirman, M. Ahlin, M. Mencinger, A. Wiskovich, M. Pancher, J. Hočevar, A. Kozel, J. Avsec, J. Hočevar, A. Hočevar, J. Avsec, T. Gorenčič, T. Skubitz, B. Karlinger, J. Martinec, F. Sneder, J. Baraga, B. Sedmak, M. Bradesha, C. Susman, F. Petrovčič, R. Andrejasich, M. Simec, Mrs. Grdina, M. Oblak. — Po \$2.50: M. Stefanich, L. Lustick, F. Mlakar (\$5.00).

Zahvaljujejo se Bogu, Mariji, Sv. Trojici, Frederiku Baragi:

F. Gerchman, M. Ahlin, F. Wehar.

Z Grička Asizij

Zopet ste se nas nekateri spomnili z darovi in prispevki za naš samostan, za kar vam izrekamo našo prisrčno zahvalo. Zlasti onim, ki so prodajali in kupovali srečke.

Lilijo je dobila Mrs. Joe Kozak, Hibbing, Minn.

Naj vam ljubi Bog obilno poplača.

Po \$30: Družina Zidar.

Po \$20: Mrs. Eva Trshan.

Po \$10: Mr. & Mrs. Mike Romich, Mrs. Cook, Mike Trinko, Mr. Grdina, Agnes Jordan darovala \$5.25, darovala \$4.75, Anton Nemanich.

Po \$6: Družina Fale.

Po \$5: Frank Oblak, Frank Lipoglavšek, Joseph Russ, Louis Blazič, Ivan Bischan, Matilda Knez, Josephine Primozich, J. Logar, Theresa Kmet, Amalia Veranth, John Dobrauc, Mrs. Knaus, Johanna Brunner, Anna Ahačič.

Po \$4: Mrs. Brozič.

Po \$3.50: Louise Meshnig.

Po \$3.25: A. Zunter.

Po \$3: Miss Florence Lipoglavšek, Angela Preglet, Joseph Udovich Sr., Anthony Zakrajšek, J. Krainz, John Burgstaler, Frank Paučar, Frances Perme, Marie Prislund.

Po \$2.50: Mr. Volk.

Po \$2.00: Anna Knaus, Frances Horvat, Leo Pragelec, Julia Czuk, Frank Usnick, Theresa Hargar, Frances Ošaben, Jane Sauley, Mr. Verbič, Rose Krall, Anna Bresnick, Josephine Goldie, Mary Coholich, Mary Smith, Frank Jelovnik, A. Gregorich, Katarina Sitar, Joe Brulla, Katarina Kostelic, Frances Marolt.

Po \$1.00: Helen Turk, Frances Oblak, Anton Zagorc, Mary Dresnar, Rose Ušnik, Frances Kocjančič, Mary Tomec, Anton Kambič,

Agatha Labernik, Mary Tomsic, John Kastelic, John Potokar, Josephine Bostjančič, Anna Boskovič, Agnes Curl, Mary Texak, Jerry O'Korn, Anna Oklešen, Caroline Smith, Anthony Malešič, Mary Koklič, Frances Bergant, Anna March, Anna Burdick, G. Pavlakovič, Anton Kogovšek, Matt Hudovernik, Jakob Butcher, Louise Likovich, Mary Toplišek, Terezia Plut, Joseph Hren, Antonia Možina, Suscha Co., Frances Spendol. Mr. Verbič \$1.00 za svečo.

Po 50c: Anthony Markelz, Theresa Paulin.

Za Rev. Bogumila Trampuž so darovali sledeči:

Mrs. Ida Brozič, Mrs. Mary Jerič, Rev. Bernard Ambrožič, Mrs. Mary Planinšek, Mrs. Carolina Hočevar, Mrs. Helena Cotman, Mrs. Anton Valenčič, Mrs. Mary Pintar, Mrs. Ignac Godec, Mrs. Josephine Lindič, Mrs. Frances Lekan, Mrs. Jennie Godec, Mr. Frank Perko, Rev. Joseph Čelesnik, Mrs. Jera Urbančič, Mrs. Mary Kenik, Mr. Anton Grdina, Mrs. Mary Izanc, Mrs. J. Novak, Mrs. Jožefa Stepič, Mrs. Anna Jakič, Mrs. Mary Novak, Mrs. Paula Loza, Mrs. Frances Marolt, Mr. John Gornik in več neimenovanih.

Se javno zahvaljujem božjemu služabniku škofu Frideriku Baragi za dve uslišani prošnji. — K. Kopic.

Umrla so dobrotnice in naročnice: Mrs. R. Skerl, Cleveland, O. in Mrs. F. Malley, Buhl, Minn.

SMILES

Judge: Rastus, do you realize that by leaving your wife, you are a deserter?

Rastus: Judge, if you know'd that woman like I does, you wouldn't call me a deserter. I's a refugee.

* * *

In the African jungle, two Jesuit Missionaries were watching a leopard charge a large fat man. Can you spot the winner? asked one.

The winner is spotted, was the answer.

* * *

Sergeant: Did you shave this morning, draftee?

Draftee: Yes, Sir.

Sergeant: Well, next time stand closer to the razor.

* * *

The teacher had forbidden the eating of candy and the chewing of gum during school time. One day she became suspicious of a lump in Jimmie's cheek.

Teacher: "Jimmie, are you eating candy or chewing gum?"

Jimmie: No, I'm just soaking a prune to eat at recess."

* * *

Catherine: "Why are you scratching yourself?"

Veronica: "I'm the only one who knows where it itches."

* * *

Wise Guy: "Changing a tire, eh?"

Driver: "No, just a kindly disposition; I get out every few miles and jack it up to give it a rest."

* * *

Professor: "I will not begin today's lecture until the room settles down."

Voice from the rear: "Go home and sleep it off, prof."

KAJ JE KJE NA STRANEH TE ŠTEVILKE?

Važna spomenica	str. 2.
Kralj Peter, drugi — svojemu narodu	3.
Govor ljubljanskega škofa	4.
Izviren popis zapora mariborskih frančiškanov	5.
Fismo Andreja Tomca	7.
Naša kraljica in naši advokati	8.
Oblaki so črni (T. G.)	11.
Kafarnaum v Sv. Deželi (Viktorijan Žnidaršič O.F.M.)	13.
Iz zapisnika kanadske Slovenke (Bernard Ambrožič O.F.M.)	16.
Gostoljube in še kaj	17.
Zavod sv. Stanislava in njegovi dijaki	19.
Veliki pomen Baragove nedelje (Kazimir Zakrajšek O.F.M.)	20.
Novega kaj o Baragovi akciji	24.
Romarska — (Viktorijan Žnidarsič O.F.M.)	24.
Romarske novice	26.
Tu najdeš odgovor — (Martin Stepanich O.F.M.)	27.
Okrogle	29.
Bog plačaj dobrotniki	30.
Z grička Asizij	31.

TO OUR YOUNG MEN!

We have our new seminary. It is our fondest and most cherished hope realized. It is, however, only our first goal. Now we must concentrate on

another; getting worthy youth to train for the priesthood and brotherhood. That is the purpose of this seminary. And today, as ever before, the biblical truth holds good: "The harvest is great, but the laborers are few."

Undoubtedly among you who read this there are many who are called by God to a higher state of life. You desire to devote your time and energy for the spiritual good of others. Possibly, if you have the necessary talent and fulfill other requirements, you desire to work for the kingdom of God on earth by winning souls to God and by doing parish and missionary work. Then you are called to the priesthood.

If, however, you lack that talent and would nevertheless embrace religious life to insure your own salvation and devote your life to work in a monastery or parish rectory, then you are called to the brotherhood.

As a priest you would directly labor for the salvation of souls; as a Brother you would help the priest accomplish this purpose and hence indirectly also labor for the salvation of souls.

As a Brother you would work with-in or without the monastery, on the farm, office, become a cook at the monastery, in the garden, in the Ave Maria printing or in parish rectories, etc. With this work there is always sufficient recreation and respite. Once you have entered the Order, you no longer have any personal worries. You are well taken care of in every respect.

What are the requirements for the aspirant to the priesthood and brotherhood?

The student for the priesthood must be of good Catholic parents and of a good reputation; he must be healthy and sound in mind and body; in age he may range from 15 to 20 years.

The candidate for the brotherhood must also be of good Catholic parents and of a good reputation and sound in body and mind; he must be unmarried or a widower. Further, he must promise, as soon as he enters the Order, that if he eventually leaves the Order he shall not demand wages for work performed. This is done to safeguard the Order. Age is not a serious consideration among the requirements of the brotherhood.

If you sincerely feel that you are called either to the priesthood or brotherhood, please contact us immediately and we will make the necessary arrangements. If among your acquaintances there is one who manifests a similar disposition please inform him about this.

Address all communications to:
Very Rev. Commissary-Provincial,
St. Mary's Seminary,
Lemont, Illinois.

Sveti Jožef, ki si bil vsem kristjanom vedno dober pomočnik, zlasti v najpotrebnejših rečeh, k Tebi se obračamo v zaupanju.

To zaupanje nam ni bilo osramočeno v lanskem in letošnjem letu, ko si toliko dobrih src odprl za našo stvar in nam naklonil toliko dobrotnikov, da smo lahko v nekaj mesecih postavili novo hišo.

Vemo, da boš tudi tej prošnji ustregel in pomagal. Hišo so nam zidarji postavili, toda kaj bomo s hišo, če je ne moremo spremeniti v dober in topel domek.

Hišo zidarji postavljajo, dom si pa moramo sami urediti, smo brali v lepi knjigi o Tebi med letošnjimi duhovnimi vajami. Dom, ki bo predvsem prevzet z blagodišečim kadilom krščanskega življenja. Ti si tudi postavljaj Nazarško hišico, še lepše pa si uredil domek Mariji in Jezusu z svojim lepim vzglednim življenjem.

Tudi mi obljubljam, da se bomo v hiši, ki si nam jo Ti postavil, ravnali po Tvojem zgledu in iz te hišice napravili božji grad, kjer bo Vsemogočni prebival.

Ali misliš, da ne bo v duhu sv. Frančiška, če Te sedaj prosimo, da nam še več dobrih src odpreš, ki bodo prispevali v poseben sklad, da lahko vse altarje plačamo, da lahko dolg za tabernakelj poravnamo in vse, kar smo si omislili novega pravzaprav kar "na puf". V zaupanju da bo sveti Jožef tudi sedaj priskočil na pomoč. Ali smo predrzno zaupali?

ROMANJA PRI MARIJI POMAGAJ

V LEMONTU

v letu 1942

9. avgusta—Romanje župnije sv. Štefana iz Chicago, Ill.
16. avgusta—Romanje župnije sv. Jurija iz South Chicago, Ill.
13. septembra—Medeni piknik.

Ob vseh slovesnih dneh je program romanja:

Maša pri groti z govorom ob 11. uri, v slovenskem in angleškem jeziku. — Po maši kosilo za oddaljene romarje, ki kosilo naroče teden prej. — Popoldan prosta zabava na romarskem gričku.